12

to nej ...

ČESKÁ REPUBLIKA

UNESCO

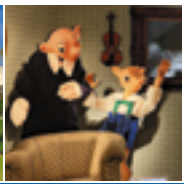

MCU

NOVÉ VYDÁNÍ

VisitCzechRepublic.cz
online průvodce

Mariánské Lázně – novobarokní kolonáda s litinovou konstrukcí (1888–1889) je jednou z nejvýznamnějších staveb svého druhu v České republice.

TRADIČNÍ

Lázeňské

OPLATKY KOLONÁDA

SLADKÁ CHUŤ ČESKÉ LÁZEŇSKÉ TRADICE

JIŽ OD ROKU 1856

TRADIČNÍ LÁZEŇSKÉ OPLATKY KOLONÁDA Z MARIÁNSKÝCH LÁZNÍ

PATŘÍ DÍKY SVÉ KVALITĚ A NEZAMĚNITELNÉ CHUTI STÁLE MEZI TY NEJVYHLEDÁVANĚJŠÍ. TAJEMSTVÍ JEJICH ÚSPĚCHU TKVÍ V OVĚŘENÉ RECEPTUŘE. POUŽÍVÁNÍ TĚCH NEJVYBRANĚJŠÍCH INGREDIENCÍ A PŘÍSNĚ DODRŽOVANÉ TECHNOLOGII VÝROBY. PEČICÍ FORMY JSOU VYROBENY Z BRONZU A PŘED SPÉKÁNÍM SE OŘÍŠKOVÁ SMĚS SYPE I DNES RUČNĚ.

SEZNAMTE SE S KOMPLETNÍ NABÍDKOU VÝROBKŮ A HISTORIÍ ZNAČKY KOLONÁDA NA WWW.OPLATKY-KOLONADA.CZ.

ORIGINAL SPA WAFERS

KOLONÁDA MARIÁNSKÉ LÁZNĚ 1856

Stará sněmovna ve Starém královském paláci (Pražský hrad)

to nej . . .

1 PRAHA – SVATOVÁCLAVSKÁ KAPLE 15
2 ČESKÝ KRUMLOV – KLÁŠTERY 30
3 TELČ – RENESANČNÍ ZÁMEK 36
4 ZELENÁ HORA – BAROKNÍ GOTIKA 42
5 KUTNÁ HORA – CHRÁM SV. BARBORY 50
6 LEDNICE – ZÁMEK 54
7 JIHOČESKÉ SELSKÉ BAROKO 64
8 KROMĚŘÍŽ – ZÁMECKÁ OBRAZÁRNA 70
9 LITOMYŠL – VÁCHALOVO PORTMONEUM 74
10 OLOMOUC – MOROVÝ SLOUP 82
11 BRNO – PERLA MODERNÍ ARCHITEKTURY 88
12 TŘEBÍČ – ŽIDOVSKÁ ČTVRŤ 98
13 ŠTOLA STARÝ MARTIN 106
14 STAROKLADRUBSKÝ KŮŇ 111

to nej . . .

ČESKÁ REPUBLIKA UNESCO

Vydavatel: Vydavatelství MCU s. r. o.
Chvalšinská 242, 381 01 Český Krumlov
Tel.: 387 428 360, info@mcumedia.cz; www.mcumedia.cz
Technická redakce: Radek Eliášek
Text: Jan Eliášek
Foto: archiv vydavatelství MCU s. r. o. – Libor Sváček, archiv sdružení České dědictví UNESCO, Pavel Radosta, Radek Pavlík, Lukáš Hrabčuk, Marek Matucha
Mapy: Vydavatelství MCU, Mapy.cz
Grafická úprava a sazba: Petr Novosad
Odpovědný redaktor: Jan Eliášek
Odborná konzultace: Pavel Slavko, Michaela Severová
Inzerce: Emil Fedoš, Petra Prajer
Administrace www.VisitCzechRepublic.cz: info@mcumedia.cz

Vydání 1., Český Krumlov (dotisk 2020), 124 stran
Vydáno ve spolupráci se sdružením České dědictví UNESCO a agenturou CzechTourism

Reprodukce kterékoliv části této publikace je možná pouze s předchozím písemným souhlasem vydavatele. Všechna práva vyhrazena. Podpořeno Ministerstvem kultury České republiky.

© Vydavatelství MCU, 2020

ISBN 978-80-7339-210-9

MCU

Holašovice

ČESKÉ DĚDICTVÍ UNESCO

UNESCO 4

PŘÍBĚHY ČESKÝCH ZNAČEK 6

PRAHA 10

ČESKÝ KRUMLOV 24

TELČ 36

ŽĎÁR NAD SÁZAVOU 42

KUTNÁ HORA 50

LEDNICE A VALTICE 54

HOLAŠOVICE 64

KROMĚŘÍŽ 70

LITOMYŠL 74

OLOMOUC 82

BRNO 88

TŘEBÍČ 98

HORNICKÝ REGION ERZGEBIRGE/KRUŠNOHOŘÍ 104

KRAJINA PRO CHOV A VÝCVIK CEREMONIÁLNÍCH KOČÁROVÝCH KONÍ KLADRUBY N. L. 110

NEHMOTNÉ DĚDICTVÍ UNESCO 112

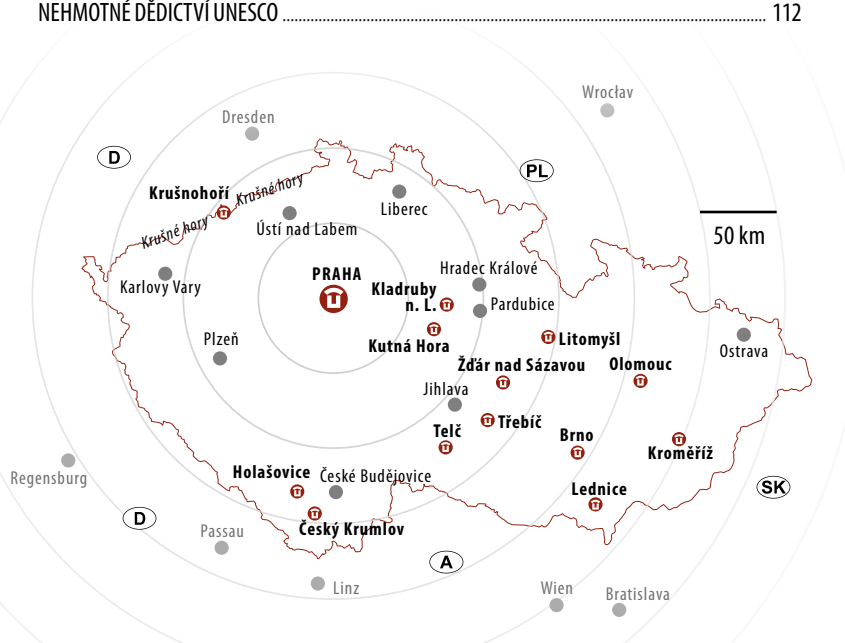

Kutná Hora

ČESKÁ REPUBLIKA – UNESCO

V roce 2019 uplynulo **27 let** od chvíle, kdy byly na seznam UNESCO zapsány první památky a města České republiky – jednalo se tehdy o historická centra Prahy, Českého Krumlova a Telče.

Zkratka UNESCO je označení pro **Organizaci OSN pro výchovu, vědu a kulturu** – v originále **United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation**. Ocitne-li se nějaká památka na tomto seznamu, znamená to, že se jedná o světově **výjimečný a jedinečný výtvor lidí**, který je třeba chránit a uchovat pro budoucí generace.

Emblém památek je tvořen čtvercem uvnitř kruhu, přičemž čtverec symbolizuje díla vytvořená člověkem, kruh zase přírodu. Oba symboly, čtverec – kultura, a kruh – příroda jsou na emblému i ve skutečnosti vzájemně úzce propojeny. Tím je naznačeno, že kultura nemůže existovat bez těsné spojitosti s přírodou, která ji obklopuje.

Česká republika resp. tehdejší Československo přistoupilo k mezinárodní Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví v roce 1991.

Poté, během následujících let až do současnosti, přibylo na seznam **14 památek České republiky**. Vzhledem k rozloze naší země a k počtu obyvatel se Česká republika řadí v tomto směru k „velmocem".

České dědictví UNESCO je sdružením všech českých obcí a měst, na jejichž území se nachází některá z výše uvedených památek. Organizace vznikla 21. 6. 2001.

Tanec rekrutů – slovácký verbuňk

České památky UNESCO *(www.unesco-czech.cz)*
(rok zápisu)

(1992) Praha (historické centrum)
(1992) Český Krumlov (hradní a zámecký areál, historické centrum města)
(1992) Telč (historické centrum)
(1994) Zelená Hora ve Žďáru nad Sázavou – poutní kostel sv. Jana Nepomuckého
(1995) Kutná Hora (historické centrum s chrámem sv. Barbory a kostelem Nanebevzetí Panny Marie v Sedlci)
(1996) Lednicko–valtický areál
(1998) Holašovice (dochovaná původní náves z 18. století)
(1998) Kroměříž (zámek a zahrady)
(1999) Litomyšl (zámek a zámecký areál)
(2000) Olomouc (sloup Nejsvětější Trojice na Horním náměstí)
(2001) Brno (vila Tugendhat)
(2003) Třebíč (bazilika sv. Prokopa a židovské město)
(2019) Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří
(2019) Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní Kladruby nad Labem

Nehmotné dědictví UNESCO:
Seznam památek UNESCO zahrnuje ještě tzv. nehmotné (nemateriální) kulturní dědictví. Za takové jsou považována „mistrovská díla ústního a nemateriálního dědictví lidstva".

Mezi české nehmotné kulturní dědictví UNESCO patří:

(2005) Slovácký verbuňk
(2010) Vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku
(2010) Sokolnictví
(2011) Jízda králů
(2016) Loutkářství
(2018) Modrotisk

PŘÍBĚHY ČESKÝCH ZNAČEK

Čechy platily v době, kdy jsme ještě byli součástí Rakousko-uherské monarchie, za průmyslově nejvyspělejší zemi tohoto soustátí. Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 se pracovitost, um a dovednost „českých rukou" mohly uplatnit již zcela svobodně a naplno. Československo pak v Evropě (i ve světě) brzy proslavila řada výrobků, které mnohdy neměly ve svém oboru konkurenci. Zřejmě nejznámějším takovým **fenoménem je zn. Baťa** (byť tento příběh, jako mnohé další, začal již v 19. stol.), považovaná právem za synonymum zaslouženého úspěchu. Její historie začala roku 1894, kdy tři sourozenci založili ve Zlíně výrobnu obuvi a o deset let později již vyráběli tisíce párů bot denně. V lecčems podobný je i příběh **výrobce automobilů Škoda Auto**, jenž v roce 2020 oslavil 125 let. Jeho zakladatelé,

Václav Laurin a **Václav Klement**, začali v roce 1895 opravovat jízdní kola. Postupně zahájili i jejich výrobu, od níž byl jen krok k výrobě motocyklů a na počátku 20. století následovaly i první automobily (Voiturette). Dnes je Škoda Auto zřejmě nejznámější a nejúspěšnější českou značkou současnosti. Doslova „z jiného soudku" je příběh jednoho z nejznámějších světových piv, **plzeňského Prazdroje**. Paradoxně na jeho počátku stojí Němec, bavorský sládek, kterého si Plzeňští v roce 1842 pozvali, aby jim pomohl uvařit pivo lepší kvality, než jaké doposud vznikalo v jejich měšťanském pivovaru. Záměr se více než vydařil – značka **Pilsner Urquell** je mezi milovníky dobrého piva pojmem a přibližně třetina všech piv uvařených ve světě je právě plzeňského typu. Nesmíme však opomenout ani jejího konkurenta z jižních Čech, neméně proslulý **Budějovický Budvar**. V Budějovicích můžeme ještě zůstat, neboť zde již od roku 1790 existuje firma založená **Josefem Hardtmuthem** a pojmenovaná po slavném diamantu **Koh-i-noor**. Roku 1802 firma obdržela patent na výrobu tuhy do tužek, dnes je

jedním z největších světových výrobců psacích a kancelářských potřeb. Poměrně mladá je historie hodinek **Prim**. **Chronotechna** v Novém Městě nad Metují začala po druhé světové válce vyrábět náramkové a kapesní hodinky, v dobách tzv. socialismu byla jejich monopolním výrobcem, dnes je však vnímána jako prestižní značka, jež mimo jiné vyrábí i luxusní hodinky „na míru" pro své náročné zákazníky. Kdo by neznal stavebnici, jejíž kovové barevné díly s otvory se spojují šroubky a matičkami o průměru 3,5 mm? Ano, řeč je o **stavebnici Merkur** z Police nad Metují, jejíž historie trvá již sto let a s jejíž pomocí vyrobil profesor **Otto Wichterle** v roce 1961 **gelové kontaktní čočky** – mimochodem další z „našich" vpravdě světových a přelomových vynálezů. Zbraně původně vyráběl úspěšný a nadaný konstruktér **František Janeček** (1878–1941), ale byla to paradoxně hospodářská krize ve 20. letech 20. století, která jej přiměla změnit výrobní program a začít se věnovat motocyklům. A ačkoli v tehdejším Československu fungovaly na dvě desítky motocyklových továren, všechny nakonec překonala jeho **JAWA**. Roku 1943 byla založena společnost ESA, která začala v Hlinsku vyrábět žehličky, později se jejím hlavním výrobním programem staly vysavače. Dnes, již pod **značkou ETA**, je společnost jednoznačně největším výrobce domácích spotřebičů u nás. Jednoduchým spojením přepisu výslovnosti písmene „Z", jež bylo součástí znaku **brněnské Zbrojovky**, a posledních dvou písmen slova traktor vznikl těsně po 2. světové válce **Zetor**, který již v roce 1961, 16 let od počátku sériové výroby, vyrobil neuvěřitelných, takřka 160 000 traktorů. V současnosti je Zetor i nadále symbolem síly a spolehlivosti. V roce 1857 vytvořil ohýbáním masivního bukového dřeva tesařský mistr **Michael Thonet** elegantní kavárenskou židli (označenou jako model č. 214), což byl začátek příběhu slavné nábytkářské společnosti, pokračující i nadále ve své úspěšné tradici, dnes již pod **značkou TON** (Továrna na ohýbaný nábytek). Již více než sto let (od roku 1913) se prakticky v každé domácnosti těší oblibě alkoholový roztok éterických olejů, bylin a přírodního mentolu určený k potírání unavených svalů, **francovka ALPA**. Ve Velkém Meziříčí se jí dnes vyrábí každý rok přes 10 milionů kusů. K největším výrobcům klobouků na světě patří továrna **TONAK** (Továrna na klobouky) v Novém Jičíně. A není divu, s jejich výrobou má své zkušenosti – **pokrývky hlavy se zde vyrábějí už od roku 1630!**

Roku 1807 namíchal karlovarský **lékárník Josef Becher** z 32 bylin pro lázeňské hosty žaludeční kapky (English Bitter), a kromě toho, že receptura účinkovala, uživatelům navíc mimořádně chutnala. A tak lékárníkův syn Jan otevírá roku 1838 na výrobu oblíbené **Becherovky** továrnu. V roce 1922 získává tento jedinečný nahořklý aperitiv (či digestiv), jehož složení znají i dnes jen dva lidé na světě, ochrannou známku.

Podobných velkých a zajímavých příběhů bychom samozřejmě našli v naší historii (i současnosti) mnohem, mnohem víc, ale jejich výčet by byl přirozeně nad rámec tohoto průvodce.

Příběh značky

NA VÝLET DO ELEKTRÁRNY? No jasně!

Skupinu ČEZ není třeba příliš představovat. Je obrovským zdrojem energie – zabývá se výrobou, distribucí a prodejem elektřiny, tepla a zemního plynu. A nejen to – nabízí řadu dalších energetických služeb. Zákazníkům pomáháme s energetickými úsporami či střešními elektrárnami. O tom, že je naše výroba šetrná a bezpečná, se můžete přesvědčit přímo u našich zdrojů! Elektřinu znáte a každý den ji používáte, ale víte, jak se vyrábí? Přijďte to zjistit! Nabízíme prohlídky provozů elektráren, expozice zaměřené na všechny druhy energetických zdrojů, interaktivní modely, zkrátka zábavu pro děti i dospělé. Elektřina není nuda, rádi vás o tom přesvědčíme.

Víte, že…

*… **nejvyšší rozhledna** v České republice se nachází v elektrárně v Ledvicích? Okolní krajinu, která zahrnuje prakticky celé Krušnohoří, můžete pozorovat ze 144 metrů vysoké budovy. Cesta nahoru zahrnuje 28 pater výtahem a 46 schodů.*

SKUPINA ČEZ

www.cez.cz/infocentra

/SkupinaCEZ
/cez_group

Příběh značky

KOLONÁDA MARIÁNSKÉ LÁZNĚ 1856

SETKEJTE SE S LEGENDOU

*Předchůdcem lázeňských oplatek byly pravděpodobně **hostie**. Ty byly už od středověku vyráběny na otevřeném ohni v kovových kleštích zvaných **oplatečnice**.*

Později se oplatečnice začaly používat i pro pečení kulatých oplatek. Byly zdobeny reliéfy, letopočty nebo jménem výrobce oplatek. Dnes se při výrobě oplatek používají moderní stroje, ale spékací kleště představují stále nezbytnou součást jejich výroby.

*Podle legendy z 19. století stál za vznikem lázeňských oplatek šikovný kuchař z premonstrátského **kláštera v Teplé** nedaleko Mariánských Lázní. Když jednou dostal za úkol připravit pro hosty zákusek, napadlo ho využít oplatečnic na pečení hostií. Jednoduché těsto z vody a mouky vylepšil přidáním cukru a mléka a mezi upečené oplatky nasypal lahodnou směs oříšků, cukru a skořice. Oplatky potom spekl dohromady. Dezert měl veliký úspěch, a tak se recept brzy dostal za brány kláštera.*

Po druhé světové válce přešla výroba lázeňských oplatek z rukou soukromníků do státem řízených továren, tradice výroby lázeňských oplatek ale nebyla přerušena.

Tradiční lázeňské oplatky z mariánskolázeňské továrny Kolonáda jsou díky své kvalitě stále těmi nejvyhledávanějšími.

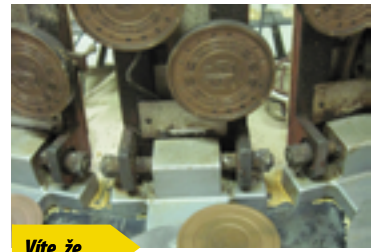

Víte, že…

*První výroba lázeňských oplatek se datuje do roku **1856**? Neodmyslitelně patří k lázeňskému životu a prameny z konce 18. století uvádí, že oplatky byly mezi měšťany oblíbenou sladkou delikatesou. Proto oplatky Kolonáda v roce 2016 slavily **160 let**.*

*Tajemství úspěchu tkví v originální receptuře a přísně dodržené technologii výroby, která vyžaduje potřebnou péči a čas. Pečicí formy jsou vyrobeny z bronzu, pláty kulatých oplatek zrají při určité teplotě a vlhkosti vzduchu až **čtyři týdny** a před spékáním **se oříšková směs sype i dnes ručně**.*

*Lázeňské oplatky Kolonáda si můžete vychutnat **v několika příchutích** a variantách: kulaté oříškové, vanilkové a čokoládové nebo jako trojhránky s kakaovou nebo čokoládovou náplní.*

OPLATKY KOLONÁDA
www.oplatky-kolonada.cz
Tel.: 800 400 118

Dominanty Prahy – vlevo barokní chrám sv. Mikuláše na Malostranském náměstí, . . .

. . . v pozadí Hrad s katedrálou sv. Víta, Václava a Vojtěcha

PRAHA

(na seznam zapsána roku 1992)

Metropole České republiky je považována za jedno z nejkrásnějších měst Evropy i světa. Dominantou starobylého města na březích řeky Vltavy je **Pražský hrad**, založený **Přemyslovci** již **v 9. století**. Na jeho třetím nádvoří stojí skvost gotické architektury a pomyslný duchovní střed českého státu, **katedrála sv. Víta, Václava a Vojtěcha**. V její Korunní komoře je uložen poklad snad ještě cennější než celá katedrála, **korunovační klenoty**. V **královské hrobce** pod podlahou chrámu odpočívá řada českých panovníků včetně „Otce vlasti", císaře a krále Karla IV.

Historické centrum Prahy o rozloze **8,95 km²** je tvořeno unikátním souborem stavebních a uměleckých památek prakticky všech slohů – najdeme zde románské rotundy i nejmodernější stavby ze skla a oceli.

Pražský hrad a katedrála

S budováním opevnění na vyvýšeném místě nad řekou započali zřejmě někdy v 9. století přemyslovští panovníci. S jejich rostoucí mocí se hradiště i město pod ním začalo postupně rozrůstat a nabývat na významu. Lucemburk Karel IV. začal roku 1344 budovat honosnou **gotickou katedrálu zasvěcenou sv. Vítu**. Jejím dokončením o celých šest století později (r. 1929) získal Pražský hrad svou definitivní podobu.

Zlatá ulička na Pražském hradě

Hradčany

Čtvrť přiléhající k Pražskému hradu. Na její podobě se podílí zejména řada honosných **paláců**, mj. **Schwarzenberský**, **Šternberský** či **Martinický**. Naproti největšímu z nich, **Černínskému**, najdeme barokní **Loretu**, významné poutní místo. Z její hodinové věže zaznívají od konce 17. století každou hodinu tóny proslulé zvonkohry. Siluetu Hradčan dotváří dvě věže **Strahovského kláštera**, nejstaršího sídla premonstrátů v Čechách.

Staré zámecké schody

Malá Strana

Území mezi Pražským hradem a řekou Vltavou. Jeho centrem je svažité **Malostranské náměstí**, na němž stojí mohutný **chrám sv. Mikuláše**, považovaný za nejvýznamnější barokní stavbu v Čechách. Další velkolepou malostranskou stavební památkou je komplex budov **Valdštejnského paláce s přilehlou zahradou**. Areál měl podle představ zadavatele stavby, ambiciózního politika a vojevůdce **Albrechta z Valdštejna** (1583–1634), konkurovat svou rozlohou samotnému Hradu. Z Malostranského náměstí stoupá k Hradu turisty vyhledávaná **Nerudova ulice**, známá svými **domovními znameními** (např. U Dvou slunců, U Tří housliček, U Zlaté číše aj.)

Karlův most při pohledu ze Staroměstské mostecké věže

Karlův most

Nejstarší z pražských mostů (a druhý nejstarší u nás) spojuje Malou Stranu na levém a Staré Město na pravém břehu Vltavy. Stojí přibližně v místech původního Juditina mostu, strženého povodní. Stavbu, k níž bylo přistoupeno roku 1357, inicioval císař Karel IV. Most dlouhý přes **500 metrů** a široký 9,5 metru je tvořen **16 oblouky**. Jeho pilíře zdobí **30 převážně barokních plastik**, jež vytvářejí unikátní a působivou sochařskou galerii pod širým nebem. Vstup na most střeží na obou stranách mostecké věže (most býval vlastně pevností), přičemž gotická **Staroměstská mostecká věž** se díky své výzdobě řadí k nejkrásnějším fortifikačním stavbám Evropy.

Staré Město

Pražská čtvrť na pravém břehu Vltavy. Jejím centrem je **Staroměstské náměstí** s několika význačnými památkami, jako je **radnice** s proslulým **orlojem** a **Týnský chrám**. V centru náměstí stojí **pomník** církevního reformátora mistra **Jana Husa**. Směrem k Vltavě vybíhá z náměstí **Pařížská třída**, luxusní pražský bulvár. K dalším pamětihodnostem Starého Města patří gotická **Prašná věž**, u níž začíná **Královská cesta** (trasa, po níž se v předvečer své korunovace ubírali k Pražskému hradu čeští panovníci), či nejvýznamnější secesní památka Prahy, **Obecní dům**.

Staroměstské náměstí – radnice s orlojem a Týnský chrám

Kostel Panny Marie Vítězné *v Karmelitské ulici, nejstarší pražský barokní kostel, pochází z let 1611–1613 a je znám především díky voskové sošce zvané* ***Pražské Jezulátko****. Kostelu jej darovala v roce 1628 Polyxena z Lobkovic. Součástí výzdoby kostela jsou obrazy mj. od Petra Brandla. Pod podlahou kostela se nalézá krypta, která sloužila jako pohřebiště karmelitánů. Kromě zazděných hrobů jsou zde i mumifikované ostatky mnichů, některé v prosklených rakvích.*

Židovské město

Jinak též **Josefov**, malá čtvrť uvnitř Starého Města, v níž se dodnes zachovaly památky na židovské osídlení Prahy. Bezesporu nejvýznamnější z nich je **starý židovský hřbitov**. Najdeme zde na 13 000 náhrobků, pohřbívalo se tu od poloviny 15. století až do roku 1787. Vzhledem k omezené ploše pohřebiště musela být na hřbitov postupně navážena další zemina a mrtví tak leží v několika vrstvách nad sebou. Neméně významnou památkou bývalého ghetta je **Staronová synagoga**, jedna z nejstarších v Evropě. Byla vystavěna okolo poloviny 13. století a dodnes se v ní konají bohoslužby.

Víte, že…

*Název **Staronová synagoga** má podle pověsti zajímavý původ: kameny na stavbu svatyně prý byly přeneseny ze zbořeného **Šalamounova chrámu** v Jeruzalémě (zničen roku 70 n. l.). A to pod podmínkou, že až bude po příchodu Mesiáše chrám v Jeruzalémě znovu vybudován, budou kameny vráceny. Hebrejsky se výraz „pod podmínkou" řekne „**al tenaj**" – a stejně byla pojmenována i synagoga. Postupným komolením vzniklo označení **altneu**, tedy v překladu staronová.*

Národní divadlo a most Legií

Nové Město

Nové Město založil roku 1348 na pravém břehu Vltavy císař Karel IV. Promyšlený urbanistický plán dal vzniknout soustavě ulic okolo **tří velkých náměstí**, která tehdy fungovala jako tržiště. Byly jimi Koňský trh (dnes **Václavské náměstí**), Dobytčí trh (dnes **Karlovo náměstí**) a Senný trh (dnešní **Senovážné náměstí**). Centrem nově založeného města bylo prostranství Dobytčího trhu a proto právě zde byla vystavěna **Novoměstská radnice**. Známými památkami jsou rovněž **Faustův dům**, kostel Panny Marie na Slovanech a také **nejvyšší pražský kostel** – nikdy nedokončený **chrám Panny Marie Sněžné** na Jungmannově náměstí.

Vyšehrad

Místo na pravém břehu Vltavy, **spojené s počátky českého státu**. Nejstarší stavební památkou Vyšehradu je románská **rotunda sv. Martina z 11. století** z časů prvního českého krále Vratislava I. Přibližně ze stejného období pochází původně románská **bazilika svatých Petra a Pavla**. Ta byla v průběhu staletí několikrát přestavěna, její dnešní podoba je novogotická a vznikla v letech 1885 až 1903. V té době byly přistavěny i dvě hranolové věže s jehlanovitým zakončením, které dnes tvoří jednu z charakteristických pražských dominant. **Hřbitov** při chrámu sv. Petra a Pavla byl v 19. století přeměněn na pohřebiště největších osobností českého národa – **Slavín**.

***Kaple sv. Václava** je nejposvátnějším místem Svatovítské katedrály. Nad místem posledního odpočinku patrona české země ji **vystavěl** v letech 1362–1367 **Petr Parléř**. Světcův hrob označuje kamenný náhrobek ze 14. století. Úchvatná je **výzdoba kaple**: její stěny jsou v dolní části osázeny českými polodrahokamy pospojovanými zlacenou sádrou, horní část zdobí výjevy z utrpení Kristova. Vznikly v letech 1372–1373 a jejich autor není znám. Z kaple se vstupuje na schodiště vedoucí do Korunní komory, v níž jsou za **sedmi zámky** uloženy **České korunovační klenoty**.*

Staroměstská radnice

Založena roku 1338 jako první radnice v Čechách. Sestává z několika domů, které k ní byly postupně připojovány. Jádrem radnice je nárožní gotický dům se zdobeným portálem. K domu byla v roce 1364 přistavěna hranolová věž, vysoká 69,5 m. V roce 1458 se na radnici sešel památný sněm, který zvolil Jiřího z Poděbrad (1420–1471) prvním českým „husitským" králem.

Příběh značky

ELTON HODINÁŘSKÁ, a.s., VÝROBCE TRADIČNÍCH ČESKÝCH HODINEK PRIM Z NOVÉHO MĚSTA NAD METUJÍ

Historie výroby náramkových hodinek PRIM v Novém Městě nad Metují sahá až do roku 1949. Na tuto tradici navazuje společnost ELTON hodinářská, a.s., ryze česká firma, dnes její jediný pokračovatel v České republice. Slovo „primky" se stalo synonymem pro české náramkové hodinky a značka PRIM je považována za naše „rodinné stříbro". Některé modely se staly ikonami českého hodinářského průmyslu. Názvy PRIM Orlík, Diplomat či Spartak jejich výrobce dodnes pro své modelové řady používá. Inspirace nadčasovým minimalistickým designem je stále jasně viditelná, technologie, výrobní postupy i materiály pak odpovídají potřebám současných zákazníků.

*ELTON hodinářská dnes vyrábí **malosériově** především mechanické hodinky, které téměř kompletně vznikají v prostorách manufaktury, a to včetně strojku vlastní konstrukce. Specialitou jsou limitované edice nejen pro sběratele, ale pro všechny, kdo podporují tradiční českou výrobu.*

Kromě náramkových hodinek se společnost zabývá i výrobou a prodejem nástěnných hodin, barometrů a dalších přístrojů, i certifikovanými odbornými renovacemi historických modelů hodinek PRIM.

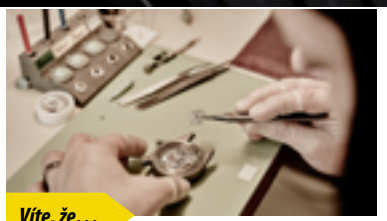

Víte, že…

Mechanické hodinky PRIM s in-house strojkem vlastní konstrukce se skládají z přibližně 140 dílů, z nichž některé jsou „velké" pouze několik desetin až setin milimetrů. K tomu, aby z nich vznikly hodinky, je potřeba až 2 500 výrobních operací.

ELTON hodinářská, a.s.
Náchodská 2105, 549 01 Nové Město n. Metují
www.prim.cz

Značková prodejna
Praha – Nekázanka 858/3
Ostrava – 28. října 3348/65
NMnM – Náchodská 2105
Brno – Šilingrovo náměstí 7

/PRIMManufacture1949
/prim_manufacture1949

MANUFACTURE PRIM 1949

Koněpruské jeskyně
Asi 30 km jihozápadně od Prahy se nalézá nejdelší jeskynní labyrint v ČR. Prohlídková trasa dlouhá 610 m je přístupná od 1. 4. do 31. 10.
www.caves.cz
GPS: 49°54'58.251"N, 14°4'7.971"E

Karlštejn
Gotický hrad vystavěný v polovině 14. století Karlem IV. Cenná je malířská výzdoba hradní kaple sv. Kříže od Mistra Theodorika.
www.hrad-karlstejn.cz
GPS: 49°56'21.700"N, 14°11'16.372"E

Průhonický park
Průhonický park patří jednoznačně k vrcholům české krajinářské architektury. Založil jej roku 1885 hrabě Arnošt Emanuel Silva-Tarouca. Výsledkem jeho celoživotního úsilí se stalo vrcholné dílo světového významu, jež je dnes naší národní kulturní památkou a památkou zapsanou na prestižním Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví **UNESCO**. Kromě výrazné hodnoty umělecké je park zároveň jednou z nejcennějších sbírek dřevin na území České republiky. V současné době zde roste zhruba **1 800 druhů dřevin**, přičemž některé jsou prvními svého druhu pěstovanými na našem území. Esteticky ztvárněné porosty dřevin jsou doplněny mozaikou luk a vodních ploch důmyslně spojených řadou průhledů a pohledů, které zvýrazňují kompozičně výrazné body parku.
www.pruhonickypark.cz
GPS: N 50°0.01848', E 14°33.43325'

Konopiště
Raně gotický hrad přestavěný na novogotický zámek. Poslední sídlo následníka habsburského trůnu Františka Ferdinanda d'Este (1863–1914).
www.zamek-konopiste.cz
GPS: 49°46'46.460"N, 14°39'23.720"E

Český Šternberk
Hrad založený roku 1241 na skalnatém ostrohu nad řekou Sázavou, dodnes v držení rodu Šternbergů, jejichž erbem je zlatá osmihrotá hvězda.
www.hrad-sternberk.cz
GPS: 49°48'33.739"N, 14°55'35.860"E

PRAHA

Katastrální výměra: 496 km²
Počet obyvatel: 1 294 513 (k 31. 12. 2017)
GPS: 50°4'54.899"N, 14°25'36.158"E

Rytířská 12
110 00 Praha 1 – Staré Město
Tel.: 221 714 714
tourinfo@prague.eu

prague.eu

… A NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

Radnice dokořán

Připomínkou založení Staroměstské radnice, které každoročně připadá na 18. září, je již tradičně akce Radnice dokořán. Během speciálních prohlídek areálu nejstarší pražské radnice si mohou zájemci prohlédnout historické interiéry, středověké podzemí i běžně nepřístupné svatební síně Staroměstské radnice. Výklad doplňují hudební i dramatická vystoupení, přednášky, projekce historických snímků, setkání se známými osobnostmi, ukázka svatebního obřadu a řada zákulisních informací z pořádání svateb a jejich historie. Netradiční prohlídku završuje zábavný kvíz o věcné ceny a poukaz na prohlídku běžně nepřístupného mechanismu orloje. Akci pořádá Prague City Tourism ve spolupráci s Úřadem městské části Praha 1.

www.prague.eu

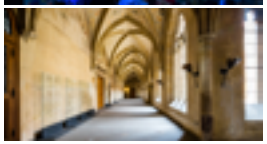

Anežka LIVE

V prostorách Anežského kláštera každoročně probíhá letní program s názvem Anežka LIVE, který nabízí pro veřejnost širokou škálu aktivit propojenou s uměleckými zážitky. Letní kino, divadelní a taneční představení, workshopy, autorská čtení, ale i lekce jógy či Tai Chi. V Anežském klášteře lze také navštívit stálou expozici Středověké umění v Čechách a střední Evropě 1200–1550.

www.ngprague.cz

Praha pije víno

Největší vinařský festival v metropoli zaměřený na autentická vína ze střední Evropy. Koná se v krásných prostorách Novoměstské radnice na Karlově náměstí. Do Prahy se vždy sjedou desítky vinařů, především rodinných vinařství z území bývalého Habsburského mocnářství a řada hostů z dalších regionů. Silné je zastoupení vinařů z Rakouska, Slovenska, Maďarska, Slovinska, Itálie a Francie. V ceně celodenní či dvoudenní „vstupenky" je sklenička a neomezená degustace všech účastnických vinařství.

www.prahapijevino.cz

Pražské vinice 2021

Třetí ročník putování pražskými městskými i soukromými vinicemi, které otevírají své brány veřejnosti. Zájemci se tak mohou seznámit s jejich historií i současností a objevit přitom kouzlo těchto pozapomenutých koutů Prahy.

www.prazskevinice.cz

Náš TIP

Nenechte si ujít tento nádherný výhled z věže ***Staroměstské radnice, která je pro vás denně otevřena do 22 hodin****. Prohlédněte si i cenné interiéry včetně středověké šatlavy v podzemí – uvidíte místa, kde se psala historie Prahy. Pro maximální pohodlí pro návštěvu radnice zvolte* ***mobilní vstupenku na prague.mobiletickets.cz*** *– jako jediná umožňuje přednostní vstup na radnici bez čekání ve frontách.*

Prague City Tourism*: Ať už při návštěvě Prahy potřebujete poradit, rádi byste si koupili městskou kartu nebo vstupenky, nebo si chcete zdarma vyzvednout naše mapy a průvodce, stavte se v některém z našich informačních center a naši kolegové se vám rádi budou věnovat.*

Prague City Tourism

Informační centra Prague City Tourism:

- *Na Můstku, Rytířská 12*
- *Staroměstská radnice, Staroměstské náměstí 1*
- *Letiště Václava Havla (terminály 1 a 2)*

prague.eu

Náš TIP

TÁBOR SLAVÍ 600 LET

Příběh města pojmenovaného po biblické hoře v Galileji se píše už 600 let. Vše začalo na jaře roku 1420, kdy si ostrožnu nad řekou Lužnicí vybrali husité pro založení obce, ve které si budou všichni rovni. Pojďte se s námi toulat labyrintem uliček, objevovat malebná zákoutí kontrastující se syrovostí hradeb – připomínkou husitské minulosti města. Pojďte probádat Tábor z výšky i z hlubin podzemí, porozumět mu skrze jeho historii a zároveň si naplno užít jeho moderní stránku.

Víte, že…

***Večerní Žižkovo náměstí**: hospůdky, kavárny, vinárny, místa setkání s přáteli. . . atmosféra letního historického středu města je v Táboře výjimečná.*

***Zmrzlina**: mezi oblíbenými kavárnami a cukrárnami najdete jednu (Mocca café), která za své zmrzlinářské umění získala řadu ocenění v prestižních cukrářských soutěžích. Ochutnávejte a najděte tu pravou.*

***Táborské pivo Lichvice 12**: z Pivovaru pod Besedou na Žižkově náměstí je polotmavý ležák sladové chuti s jemnými karamelovými tóny a příjemnou hořkostí. Je vařený ze tří druhů sladu a tří druhů chmele a „vyzkoušet" ho můžete v restauraci Beseda na Žižkově náměstí.*

Infocentrum Město Tábor
Žižkovo náměstí 2, 390 01 Tábor
tel.: 381 486 230
infocentrum@mutabor.cz
www.visittabor.eu/600let

Český Krumlov – zámecká věž a věž bývalého kostela sv. Jošta

Český Krumlov – historické centrum města obtékané Vltavou, . . .

. . . a na levém břehu pak krumlovský hrad a zámek s přilehlou čtvrtí Latrán

ČESKÝ KRUMLOV

(na seznam zapsán roku 1992)

Starobylé město **na řece Vltavě** s druhým největším hradním a zámeckým komplexem v České republice (hned po Pražském hradu). Rozsáhlý zámecký areál (viz. str. 28) s pěti nádvořími postupně vyrostl na skále nad řekou z původního malého hrádku s věží. Ten založili někdy v 12. století Vítkovci, předci ambiciózních **Rožmberků**. Dalšího stavebního rozšíření se zámek dočkal za vlády **Eggenbergů**, o hospodářský rozkvět panství se pak zasloužili **Schwarzenbergové**, poslední majitelé zámku (do r. 1947).

Na seznam UNESCO byla kromě krumlovského hradu a zámku s 11hektarovou barokně-rokokovou zahradou zapsána také původní **městská zástavba** v podhradí. Ta se dochovala ve své takřka nezměněné podobě převážně z 16. století.

Domy na Parkánu

Skutečným unikátem v interiérech zámku je **barokní divadlo** z poloviny 18. století, jež nemá díky svému dokonale dochovanému scénickému fondu obdobu na celém světě. K nejatraktivnějším zastávkám dvou zámeckých prohlídkových okruhů patří zejména **Maškarní sál** s působivou malířskou výzdobou od Josefa Lederera, nejcennějším exponátem zámeckých sbírek je známý **Zlatý kočár**. Dominantou města je válcová, bohatě zdobená renesanční **zámecká věž** s arkádovým ochozem. K Českému Krumlovu neodmyslitelně patří **medvědi**, chovaní již po několik staletí v hradním příkopu mezi prvním a druhým nádvořím.

Víte, že…

*Medvědi nejsou na krumlovském zámku chováni náhodou. Za vším stojí ambiciózní Oldřich II. z Rožmberka (1403–1462). Ten vymyslel **legendu** o spřízněnosti Rožmberků s italským **šlechtickým rodem Orsini.** A protože Orsiniové (či Ursiniové) měli ve znaku medvědici (latinsky se medvěd řekne Ursus), bylo nutno tuto skutečnost nějak viditelně demonstrovat.*

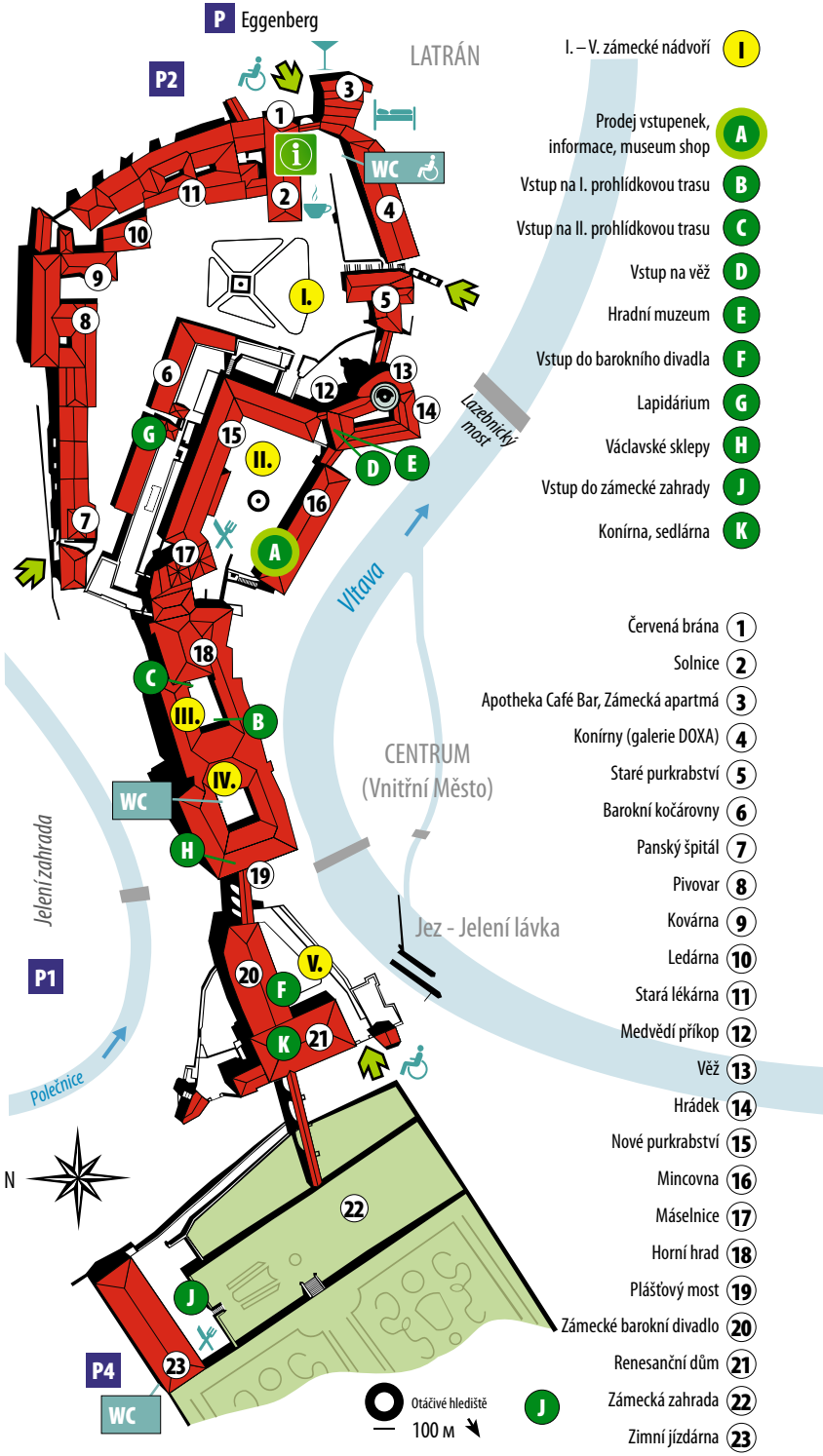

Příběh značky

KOH-I-NOOR HARDTMUTH

Historie firmy začíná Josephem Hardtmuthem a jeho nejdůležitějším objevem – metodou výroby tuh, vedoucí k vytvoření klasické tužky. Roku 1848 se továrna na tužky a také vídeňskou kameninu a kachlová kamna, vedená již Hardtmuthovým vnukem Franzem, přemisťuje do Českých Budějovic. Toho na Světové výstavě v Londýně zaujal žlutý diamant, věnovaný indickým místodržícím královně Viktorii a dnes uložený v londýnském Toweru coby součást britských korunovačních klenotů.

O celých 40 let později nazval inovativní žlutou tužku s pořadovým číslem 1 500 právě podle žlutého diamantu KOH-I-NOOR. Obchodní úspěch tužky zapříčinil, že slovo KOH-I-NOOR začalo být spojováno s firmou a od roku 1894 se stalo součástí jejího názvu a je jím dodnes.

Franz se významně zasadil i o značení a odlišování tvrdostí tužek – navrhl a zavedl stupnici gradací o 19 stupních, později rozšířené na 21 stupňů. Ta se stala celosvětovým, dodnes používaným standardem.

Označení HB se začalo používat pro střední běžné tuhy a zároveň odkazovalo na výrobce – H jako Hardtmuth a B jako Budweis (Budějovice), stejně jako F podle křestního jména Franz. Tužky KOH-I-NOOR slavily úspěchy na prestižních světových výstavách (New York, Paříž, Londýn, aj.).

V dnešní době firma vyrábí a prodává více než 5 000 různých produktů. Patří pod mateřskou organizaci KOH-I-NOOR HOLDING – ryze českou holdingovou skupinu s výrobními kapacitami v ČR, Rusku nebo Bulharsku, obchodními kapacitami ve více než 80 zemích světa, více jak 2 500 zaměstnanci.

KOH-I-NOOR HARDTMUTH a.s.
F. A. Gerstnera 21/3
371 30 České Budějovice
Tel.: 389 000 513
www.koh-i-noor.cz

Český Krumlov je i místem konání celé řady pravidelných a často vysoce prestižních kulturních akcí. Nejvýznamnější z nich je tradiční **Mezinárodní hudební festival** Český Krumlov, co do délky trvání nejdelší hudební přehlídka u nás. Mimořádný lesk jí každoročně dodávají svou účastí největší osobnosti světa vážné hudby. Vždy na konci června přilákají do města tisíce návštěvníků **Slavnosti pětilisté růže**, třídenní připomínka největší slávy města za časů Rožmberků. Oblíbená a hojně navštěvovaná jsou letní divadelní představení pod širým nebem na **Otáčivém hledišti** v zámecké zahradě.

Mezinárodní hudební festival Český Krumlov

Fotoatelier Seidel

Při návštěvě Českého Krumlova byste si neměli nechat ujít světoznámou galerii se 4000 m^2 výstavní plochy **Egon Schiele Art Centrum** a také pozoruhodnou expozici v dokonale dochovaném fotografickém ateliéru z počátku 20. století – **Museum Fotoatelier Seidel**.

Krumlovské Slavnosti pětilisté růže

… A NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

Rallye Český Krumlov
(*květen*)
tradiční zastávka nejen seriálu MČR,
ale i FIA European Rally Trophy
rallyekrumlov.cz

Slavnosti pětilisté růže
(*červen*)
každoroční krumlovské vítání
slunovratu, s historickým průvodem,
jarmarky a mnoha kulturními akcemi
slavnostipetilisteruze.eu

Otáčivé hlediště
(*sezóna červen – září*)
světová rarita, divadelní
představení v kouzelné zámecké
zahradě, kdy se jeviště s diváky
otáčí k jednotlivým scénám
otacivehlediste.cz

Mezinárodní hudební festival Český Krumlov
(*červenec – srpen*)
jeden z největších festivalů
klasické hudby v ČR, vždy
s nejuznávanějšími umělci celého
světa, neopakovatelná atmosféra
festivalkrumlov.cz

Svatováclavské slavnosti
(*září*)
podzimní slavnosti na počest sv. Václava,
patrona české země, vystoupení
folklórních souborů, jarmark, bohaté
kulturní a gastronomické zážitky
ckrumlov.info/svatovaclavskeslavnosti

Krumlovský vodácký maraton
(*polovina října*)
největší vodácký maraton v ČR,
na Vltavě, ikoně všech vodáků,
a k tomu spousta zábavy
krumlovskymaraton.com

Festival vína Český Krumlov
(*říjen – listopad*)
stále rostoucí festival s nabídkou
zahraničních i domácích vín,
kulturní program a degustace
na krásných místech města
festivalvinack.cz

Klášter minoritů je ve vlastnictví Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou

Víte, že…

*Rozsáhlá revitalizace Klášterů Český Krumlov byla oceněna prestižní cenou **Památka roku 2015**, kterou každoročně uděluje Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.*

Při východní čtvrti **Latrán** se rozkládá početný soubor budov náležejících někdejšímu **klášteru minoritů** a klášteru **klarisek**. Minoritský klášter založili v polovině 14. století Rožmberkové, první mniši pak přišli do kláštera roku 1357. **Klášterní kostel** byl zasvěcen Božímu Tělu a Panně Marii Bolestné. Řeholní sestry přišly do kláštera v roce 1361, roku 1375 pak přibyla ještě komunita zbožných laických sester – **bekyní**. V Českém Krumlově tak vzniklo vlastně unikátní **trojklášteří**. Za Josefínských reforem roku 1782 byl zrušen konvent klarisek, komunita minoritů byla rozpuštěna v roce 1950. **Revitalizace** klášterů mezi roky 2014–2015 navrátila klášterům jejich původní krásu.

Po revitalizaci v klášterech vzniklo moderní **kulturně vzdělávací centrum**, které široké veřejnosti přibližuje klášterní život, kulturu, historii a umění daného období. Navíc zde naleznete kromě poznání i zážitek v **interaktivní expozici**, kde hlavně rodiny s dětmi ocení hernu s hračkami napříč staletími, seznámení s klášterními bylinkami, historické kostýmy, alchymistickou laboratoř a tajemná zákoutí klášterní půdy.

Rozvíjet své dovednosti a tvořivost můžete každý den v **řemeslných dílnách**, ve kterých naleznete pekařku, brašnáře, hrnčíře, skláře, kováře a mnoho dalších.

Náš TIP

1 VSTUPENKA DO 5 MUZEÍ

1. Hradní muzeum a zámecká věž
2. Regionální muzeum v Českém Krumlově
3. Museum Fotoateliér Seidel
4. Egon Schiele Art Centrum
5. Kláštery Český Krumlov

- *v ceně vstup do pěti jedinečných expozic*
- *úspora více než 50 % z běžného vstupného*
- *možnost čerpání karty až 12 měsíců od prvního využití*
- *přenosnost karty na další osobu v dané kategorii*
- *prodej v Infocentru Český Krumlov a v jednotlivých institucích*

www.ckrumlov.info/card

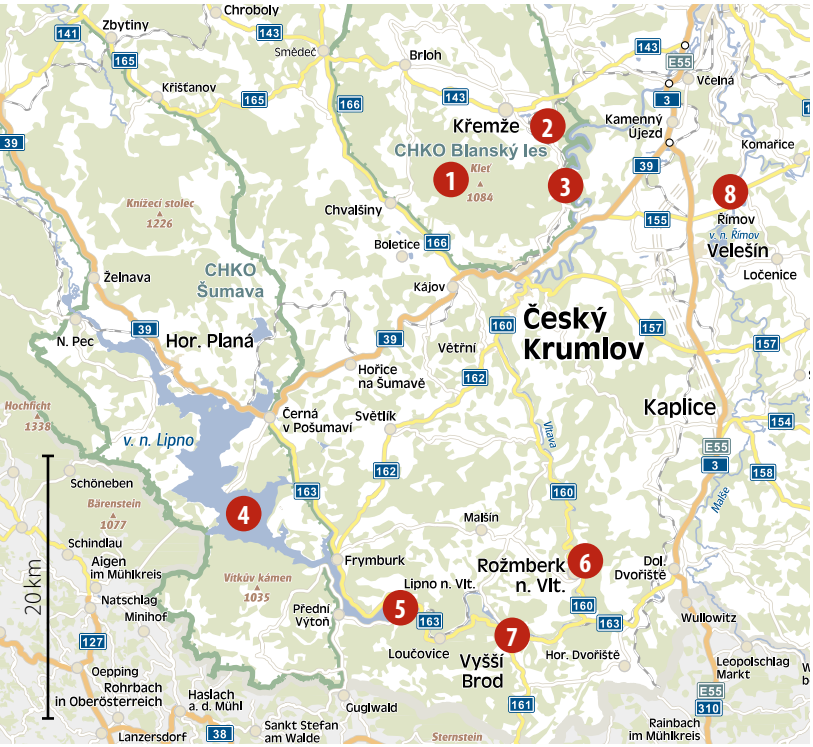

Kleť (1 084 m n. m.)
Nejvyšší vrchol Blanského lesa, nejstarší kamenná rozhledna v Čechách (1825), hvězdárna. Vrchol přístupný lanovkou.
www.klet.com
GPS: 48°51'55.495"N, 14°16'59.397"E

Dívčí kámen
Zřícenina někdejšího rožmberského hradu, nedaleko se nachází rozsáhlé keltské oppidum z 2. stol. př. n. l.
www.divcikamen.cz
GPS: 48°53'21.124"N, 14°21'26.317"E

Zlatá Koruna
Komplex gotických budov bývalého cisterciáckého kláštera založeného roku 1263 Přemyslem Otakarem II.
www.klaster-zlatakoruna.eu
GPS: 48°51'18.865"N, 14°22'12.322"E

Lipenské jezero (726 m n. m.)
Největší jezero v ČR (4 860 ha) vzniklo výstavbou přehrady na horním toku Vltavy v letech 1952 až 1959. Rybolov, vodní sporty, cykloturistika, v zimě sjezdové lyžování, běžky, bruslení.
www.lipno.cz

Lipno nad Vltavou
Město nad přehradní hrází lipenského jezera, moderní ubytovací komplexy, sportoviště, aquapark, skiareál, bobová dráha, Stezka korunami stromů, aj.
www.lipno.info
GPS: 48°38'23.499"N, 14°13'31.921"E

Rožmberk nad Vltavou
Jeden z nejstarších vítkovských hradů spojený s pověstí o Bílé paní. Oblíbená zastávka vodáků.
www.mestorozmberk.cz
GPS: 48°39'17.052"N, 14°22'1.164"E

Vyšší Brod
Nejjižnější město ČR, hráz přehrady Lipno II, cisterciácký klášter, Poštovní muzeum, výchozí místo vodáckého splouvání Vltavy pod Lipnem.
www.vyssibrod.cz
GPS: 48°37'15.869"N, 14°18'28.376"E

Římov
Poutní místo, křížová cesta tvořená 25 barokními kapličami z druhé poloviny 17. století zasazenými v krajině kolem městečka.
www.rimov.cz
GPS: 48°51'24.166"N, 14°29'18.945"E

ČESKÝ KRUMLOV

Katastrální výměra:	22,16 km²
Počet obyvatel:	13 193 (k 1. 1. 2015)
GPS:	48°48'38.986"N, 14°18'53.617"E

Náměstí Svornosti 2
381 01 Český Krumlov
Tel.: 380 704 622
info@ckrumlov.info
www.ckrumlov.info/infocentrum

Další zajímavé weby: *www.visitceskykrumlov.cz, www.zamek-ceskykrumlov.eu*

Příběh značky

NÁRODNÍ PIVOVAR BUDĚJOVICKÝ BUDVAR

*Budějovický Budvar byl založen roku 1895 a 7. října téhož roku uvařil první várku piva. Budvar vaří hodně druhů piv, ale něco mají společné – **poctivý postup vaření a prvotřídní kvalitu surovin**. Budějovický Budvar vyváží pivo do více než 70 zemí po celém světě. Ležák Budweiser Budvar Original se pyšní chráněným zeměpisným označením **„Česko-budějovické pivo“**, které garantuje kvalitu surovin, originální výrobní postup a tradiční lokalitu původu.*

Budvar nestačí ochutnat. Musíte ho zažít! Zveme vás na prohlídku pivovaru, kde ochutnáte načepované pivo přímo z pivovarských tanků.

Budějovický Budvar, n.p.
K. Světlé 4, 370 21 České Budějovice
tel.: 387 705 347
exkurse@budvar.cz
www.budejovickybudvar.cz

@BudejovickyBudvar
@budejovickybudvar

Zřícenina hradu Dívčí kámen

Historické jádro Telče tvoří podlouhlé náměstí

TELČ

(na seznam zapsána roku 1992)

Mezi památky UNESCO spadá **historické centrum města**, které si dodnes dochovalo svůj původní vzhled z 16. století, a dále architektonicky cenný **renesanční zámek**. Střed města je obklopen několika rybníky, i proto bývá Telč občas označována jako „**moravské Benátky**".

Centrem města je podlouhlé **náměstí**, lemované po obou stranách **měšťanskými domy** s loubím a s renesančními a barokními průčelími. Ta jsou zdobena četnými **freskami** a **sgrafity**. Dominantou a zároveň nejstarší stavební památkou Telče je mohutná, pozdně románská věž **kostela sv. Ducha**, vysoká bezmála 50 metrů.

Všechny domy dnes můžeme spatřit v podobě, jakou měly v časech **Zachariáše z Hradce** (1526 či 7 až 1589). Tento významný a vzdělaný český šlechtic byl mimo jiné výborným hospodářem a zasloužil se o všestranné povznesení Telče, kterou si zvolil za své sídlo. Založil mnoho rybníků, výrazně přebudoval město, zvláště pak jeho náměstí, a nechal přestavět v renesančním slohu zdejší hrad.

Víte, že…

*V Telči se natáčela řada českých **filmů**, hlavně pohádek. Nejznámější z nich je asi **Pyšná princezna**, kterou v zahradě telčského zámku natáčel režisér Bořivoj Zeman v roce 1951. Kulisy tvořené zdejšími měšťanskými domy „účinkovaly" i ve známém filmovém podobenství Vojtěcha Jasného z roku 1963 **Až přijde kocour** s Janem Werichem v hlavní roli.*

Ten byl původně gotickou tvrzí a později hradem, jenž byl kolem poloviny 16. století za vlády zmíněného Zachariáše z Hradce velkoryse renesančně přebudován. Tím vznikl jeden z nejcennějších souborů renesanční architektury v České republice. Právem je proto nazýván jako „**perla moravské renesance**". Autorem stavebních úprav je s největší pravděpodobností italský architekt a stavitel **Baldassare Maggi z Arogna** (asi 1550–1619 či 1629).

Jedinečnost zámku spočívá i v jeho **původních interiérech** s dochovanou malířskou a štukovou výzdobou. Mimořádným prostorem je majestátní **Zlatý sál**, pozornost návštěvníků poutá zvláště jeho zlacený a vyřezávaný kazetový strop.

Část interiérů někdejšího šlechtického sídla zabírá **Zámecká galerie, Zámecké podzemí** a expozice **Muzea Vysočiny**.

V domě čp. 32 na náměstí se kdysi vždy na Zelený čtvrtek rozdávala kaše chudině

K zámku přiléhá **renesanční zahrada**, jedna z nejstarších komponovaných zahrad u nás. Nádherný prostor, jejž ze dvou stran ohraničují arkády, vznikl ve 3. čtvrtině 16. století.

1 Telčské rybníky
Návštěvu Telče si lze zpestřit příjemnou procházkou po březích rybníků obklopujících střed města: Ulického, Staroměstského a Štěpnického.
www.telc.eu
GPS: 49°11'4.752"N, 15°27'19.699"E

Oslednice
Pěkný pohled na město poskytuje 36 m vysoká rozhledna na východním okraji města, přístupná z centra Telče po žluté turistické značce (cca 2 km).
www.telc.eu
GPS: 49°10'49.740"N, 15°28'4.946"E

2

3 Žirovnice
Městečko, poprvé zmiňované roku 1345, proslulo v 19. století výrobou knoflíků. Perleťářství je věnována i expozice umístěná ve zdejším renesančním zámku.
www.zirovnice.cz
GPS: 49°15'5.923"N, 15°10'59.319"E

Dačice – Nový zámek
Vystavěn na konci 16. století v renesančním slohu, později byl přestavěn barokně, dnešní klasicistní podoba pochází z let 1830 až 1832.
www.zamek-dacice.eu
GPS: 49°4'46.564"N, 15°25'53.934"E

4

5 Česká Kanada
Přírodní park s množstvím hlubokých lesů a rybníků. Území o rozloze cca 300 km² se rozkládá přibližně mezi městy Nová Bystřice, Slavonice, Dačice a obcí Kunžak.
www.ceska-kanada.cz
GPS: 49°4'2.468"N, 15°15'41.550"E

Landštejn
Hrad na česko-moravsko-rakouském pomezí, cca 40 km JZ od Telče. Vystavěn byl po roce 1222, roku 1771 byl zničen. Přístupný veřejnosti, oblíbený výletní cíl.
www.hrad-landstejn.eu
GPS: 49°1'26.000"N, 15°13'49.000"E

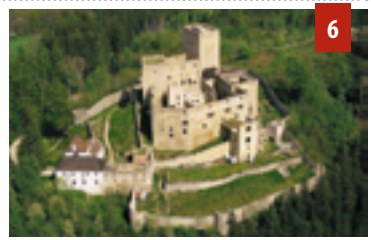

6

7 Pevnostní areál Slavonice
Dobře zachované pozůstatky (více než 10 objektů) části někdejší československé obranné linie vybudované v letech 1935 až 1938, cca 2 km západně od Slavonic.
www.slavonicebunkry.cz
GPS: 49°0'19.827"N, 15°19'19.679"E

Slavonice
Město u česko-rakouské hranice bývá označováno jako „malá Telč". Dvě náměstí lemují bohatě zdobené renesanční měšťanské domy.
www.slavonice-mesto.cz
GPS: 48.997547 N,15.351842 E

8

TELČ

Katastrální výměra:	24,86 km²	
Počet obyvatel:	5 318 (k 1. 1. 2018)	
GPS:	49°11'7.247"N, 15°27'19.377"E	

Náměstí Zachariáše z Hradce 10
588 56 Telč
Tel.: 567 112 407
info@telc.eu
www.telc.eu

Další zajímavé weby: *www.zamek-telc.eu, www.prazdninyvtelci.cz*

… A NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

Folklor v máji
(*květen*)
Setkání folklorních souborů
a řemeslný trh

Mezi dvěma branami
(*druhý víkend v červenci*)
Retro závod automobilů
po kdysi slavné trati
www.mezi2branami.cz

Francouzsko-česká hudební akademie
(*červenec*)
Kurzy vážné hudby studentů
hudebních škol z celé Evropy
www.akademietelc.cz

Prázdniny v Telči, Parní léto
(*červenec – srpen*)
Vícežánrový festival - koncerty,
divadla, výstavy, nocturna …
www.prazdninyvtelci.cz

Historické slavnosti Zachariáše z Hradce a Kateřiny z Valdštejna
(*třetí víkend v srpnu*)
Buďte vítáni ve starých dobrých
časech historie a romantiky,
neopakovatelná atmosféra

Balóny nad Telčí
(*poslední víkend v srpnu*)
Létání horkovzdušných balónů
www.telc.balon.cz

Den otevřených dveří památek
(*druhý víkend v září*)
Zpřístupnění historických objektů,
koncerty, výstavy …

Živý betlém
(*druhý víkend v září*)
Komponovaný pořad telčských
folklorních souborů vychází z
biblického příběhu, je sestavený
ze staročeských lidových koled,
říkadel a tanců s živou hudbou

Informační centrum Městského úřadu Telč, nám. Zachariáše z Hradce 10, 588 56 Telč
tel. **567 112 407-8**, e-mail: info@telc.eu, **www.telc.eu**

*Domy lemující telčské náměstí jsou původem **gotické**. U většiny z nich se dochovalo i typické vnitřní uspořádání: z náměstí se vraty s kamenným ostěním vstupuje do **mázhauzu**, což byla **kamenná předsíň** sloužící řemeslům či obchodu. Odsud vedou schody do patra nebo do sklepů. V polovině 15. století byla většina domů podle jednotného plánu opatřena **loubím** a **průčelími se štíty**. Mnoho stavení však bylo později upraveno, takže na většině fasád a štítů najdeme i **barokní** prvky, leckde i znaky ještě pozdějších stavebních slohů.*

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáře nad Sázavou

ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
areál poutního kostela sv. Jana Nepomuckého
(na seznam zapsán roku 1994)

Kostel, jenž je dílem architekta **Jana Blažeje Santiniho**, byl vybudován ve stylu **barokní gotiky** (viz str. 51), jíž nenajdeme nikde jinde v Evropě. Stavba na **půdorysu pěticípé hvězdy** vznikla v letech 1719 až 1722. V jejím architektonickém řešení se promítá **legenda**, podle níž se v místě, kde **Jan Nepomucký** utonul, zjevilo pět světel. Symbol čísla pět se odráží i v dalších stavebních prvcích areálu – je zde **pět vchodů**, kostel má **pět kaplí** s **pěti oltáři** apod. Založení kostela inicioval opat žďárského cisterciáckého kláštera Václav Vejmluva, oddaný ctitel kultu Jana Nepomuckého. Bezprostředním impulsem se pro něj zřejmě stal **domnělý nález světcova jazyka** v rakvi v hrobce Svatovítské katedrály v roce 1719. Základní kámen kostela byl položen 16. května 1720 a již v září 1722 byl kostel slavnostně vysvěcen.

Víte, že…

Jan Blažej Santini – Aichel
(1677–1723)
*Český **architekt** a stavitel s italskými předky, tvořící v osobitém stylu barokní gotiky, byl také vynikajícím malířem. Svědčí o tom výtvarná úroveň jím kreslených stavebních plánů. Pro Santiniho architekturu jsou typická neobvyklá a mnohdy **odvážná technická řešení**, stejně jako vzdušné světelné interiéry s mimořádnou akustikou. Tento geniální stavitel je autorem okolo **80 realizací** – zejména církevních staveb, ale také paláců a hospodářských objektů.*

Pro stavbu bylo vybráno **návrší nedaleko žďárského cisterciáckého kláštera**, čímž se stal kostel po svém dokončení dominantou kraje. Místo, původně zvané **Černý les**, bylo pojmenováno jako **Zelená hora**. Nikoli náhodou – Jan Nepomucký se narodil v Pomuku (dnes Nepomuku) nedaleko Plzně, který patřil cisterciáckému klášteru pod blízkou Zelenou horou.

V roce 1784 kostel, tehdy už jedno z nejnavštěvovanějších poutních míst na Moravě, **vyhořel**. Krátce nato byl v rámci josefínských reforem zrušen cisterciácký klášter a kostel byl uzavřen. V roce 1792 byl svatostánek nově zastřešen. Další opravy, financované

Chodba ambitu podél areálu kostela

Areál kostela sv. Jana Nepomuckého

z darů věřících, proběhly na přelomu 18. a 19. století. V té době se zde opět začaly konat bohoslužby a opět sem mířila procesí věřících, byť ne v takovém počtu jako v časech největší slávy tohoto poutního místa.

Sv. Jan Nepomucký a jeho kult

Jan se narodil okolo roku 1340 v Pomuku, dnes **Nepomuku u Plzně**. Byl **generálním vikářem pražského arcibiskupa**. Při sporu mezi arcibiskupem a králem Václavem IV. byl spolu s dalšími osobami zajat a mučen, přičemž on jako jediný **mučení nepřežil**. Tělo pak bylo svrženo z Karlova mostu do Vltavy. Brzy nato vznikla **legenda o jeho životě a smrti**. Pověst znovu ožila v polovině 17. století, kdy začaly snahy o jeho kanonizaci. **Svatořečen** byl **roku 1729**.

Sv. Jan Nepomucký

Na stropě kopule kostela je zobrazen jazyk – symbol Jana Nepomuckého coby mučedníka zpovědního tajemství

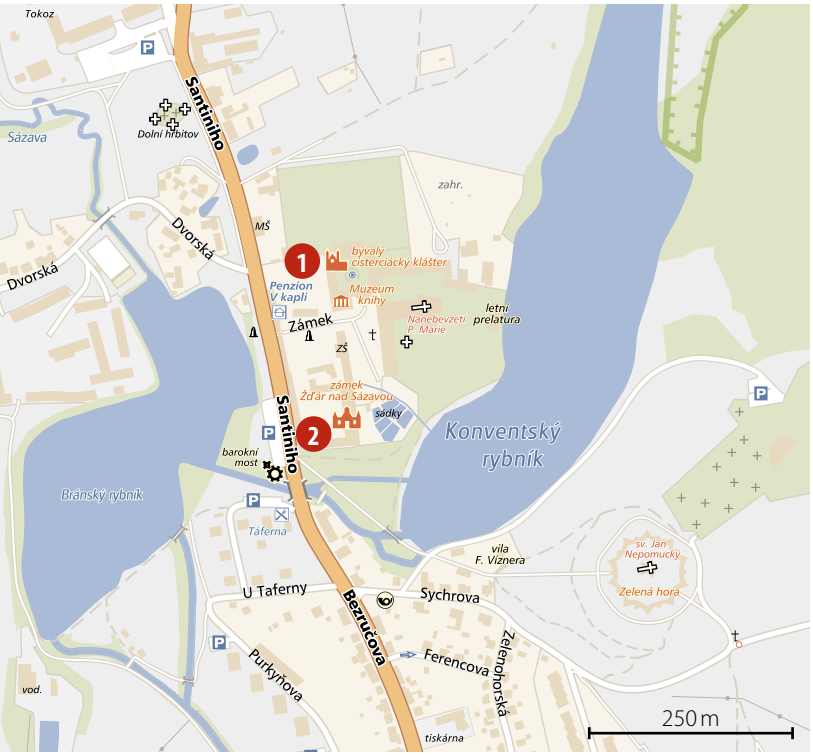

Žďár nad Sázavou
Město ve Žďárských vrších uprostřed Českomoravské vrchoviny. Jeho historie souvisí s cisterciáckým klášterem založeným roku 1252.
www.zdarns.cz
GPS: 49°33'45.156"N, 15°56'21.866"E

Zámek Kinských
Bývalý cisterciácký klášter, později využívaný jako zámek, je dnes majetkem rodiny Kinských. Sídlo multimediálního Muzea nové generace.
www.zamekzdar.cz
GPS: 49°34'58.637"N, 15°56'12.992"E

ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

Katastrální výměra:	37,06 km²
Počet obyvatel:	21 174 (k 1. 1. 2018)
GPS:	49°33'45.156"N, 15°56'21.866"E

náměstí Republiky 24
591 01 Žďár nad Sázavou
Tel.: 566 628 539
ticzdarns@seznam.cz
www.zdarns.cz

Další zajímavé weby: *www.zelena-hora.cz, www.santini.cz*

… A NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

Lidová krojová pouť ke sv. Janu Nepomuckému na Zelené hoře
(*květen*)
Poutní výprava k památce UNESCO spojená s prohlídkami architektonických skvostů i folklorní veselicí
www.zdarns.cz

Svatojánská pouť
(*květen*)
Duchovní pouť ke sv. Janu Nepomuckému spojená s druhou největší poutí v republice plnou zábavních atrakcí
www.zdarns.cz; www.zelena-hora.cz

Dny otevřených zahrad Zámku Žďár
(*konec května*)
Zámek Žďár otevírá své soukromé zahrady pro všechny návštěvníky. Pestrý společenský program pro celou rodinu.
www.zamekzdar.cz

Den Žďáru
(*polovina června*)
Každoroční oslavy povýšení Žďáru na město. Koncerty, kulturní i sportovní vystoupení a bohatý program po celém městě.
www.zdarns.cz

Horácký džbánek
(*polovina srpna*)
Festival folkové a country hudby s více než třicetiletou tradicí. Pohodovou atmosféru podpoří i zázemí areálu zámku Žďár.
www.dkzdar.cz

Slavnosti jeřabin
(*srpen a září*)
Každoroční festival výtvarné, hudební i dramatické tvorby z oblasti Žďárska. Poznejte folklor kraje jeřabin.
www.zdarns.cz

Santiniho barokní slavnosti
(*začátek září*)
Pocta geniálnímu staviteli Santinimu. Přednášky, koncerty a duchovní akce oslavující jeho život i tvorbu.
www.santini.cz

Barokní gotika, jinak také ***gotizující baroko****, je odnoží barokního stavebního stylu. Je pro ni typická kombinace* ***gotických a zároveň dynamických barokních prvků****. Rozvinula se téměř výhradně v Čechách na počátku 18. století a jejím hlavním představitelem a vlastně i „****vynálezcem****“ byl právě* ***Jan Blažej Santini-Aichel****. Další krásné ukázky Santiniho barokně gotické architektury najdeme v* ***Kladrubech*** *u* ***Stříbra****, v* ***Želivi*** *nebo v* ***Sedlci*** *u Kutné Hory.*

Symbol Kutné Hory – charakteristické stanové střechy chrámu sv. Barbory

KUTNÁ HORA

(na seznam zapsána roku 1995)

Historie tohoto bývalého **královského města** úzce souvisí s **dolováním stříbra** a s **ražbou mincí**. Vydatnost zdejších dolů byla tak vysoká, že na konci 13. století pocházela třetina stříbra vytěženého v celé Evropě právě odsud. Roku 1142 byl v nedalekém **Sedlci** založen první **cisterciácký klášter** v Čechách.

Původní havířskou osadu založili hledači stříbra, kterých sem s vidinou zbohatnutí přicházely koncem 13. století tisíce. Spontánní charakter vzniku osady nazvané latinsky **Mons Cutna** je patrný na nepravidelném půdorysu historické části města.

Mezi památky **UNESCO** bylo v roce 1995 zapsáno **historické jádro města**, **chrám sv. Barbory** a **katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Sedlci**. Historický střed města si dodnes dochoval středověký charakter, v němž je zastoupen zejména gotický, renesanční a barokní stavební sloh.

Výjimečným architektonickým skvostem i symbolem Kutné Hory je **pozdně gotický chrám sv. Barbory**, s jehož budováním začal roku 1388 **Jan Parléř**, syn stavitele pražské Svatovítské katedrály. Chrám byl však dokončen až po více než 500 letech, v roce 1905.

Od roku 1300 se v Kutné Hoře razily stříbrné Pražské groše

Velkolepě působí **Vlašský dvůr**, původně centrální mincovna a občasné **sídlo českých králů**. Založen byl na přelomu 13. a 14. století. Kvůli panovníkově bezpečnosti byl dvůr opevněn. Za vlády Václava IV. byl přeměněn na **reprezentativní rezidenci**. V 15. a v 16. století bylo opevnění částečně zrušeno, od konce 17. století budova chátrala. Její poslední velká oprava proběhla koncem 19. století.

Mimořádný zážitek zaručuje návštěva **kostnice v Sedlci.** Její výzdoba je tvořena téměř výhradně z lidských kostí. Unikátem je mohutný lustr, také kalichy, monstrance a schwarzenbergský erb.

Složitý opěrný systém chrámu zdobený fiálami

Víte, že…

__Kosti__, seskládané roku 1511 prý poloslepým mnichem do pyramid, pochází z cca 60 000 osob. Nabízí se otázka, kde se jich na poměrně malém hřbitově vzalo takové množství. Sedlecký hřbitov byl totiž tzv. __Svatým polem__, kterým se stal poté, co jeden ze zdejších opatů přivezl z jeruzalémského pohřebiště Hakeldama trochu tamní prsti a rozhodil ji po zdejším klášterním hřbitově. Od té chvíle prudce vzrostl zájem o pohřeb právě v Sedlci. Navíc __po morové epidemii__ v roce 1318 sem byly pohřbeny desítky tisíc mrtvých (údajně 30 000), následně asi dalších třicet tisíc osob za husitských válek. Interiér kaple včetně návrhu výzdoby z kostí vytvořil nám již známý __Jan Blažej Santini – Aichel__.

Katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele v Sedlci

Žleby
Státní zámek v obci téhož jména, původně hrad poprvé zmiňovaný v roce 1289. V letech 1849 až 1868 byl romanticky přestavěn v novogotickém slohu Karlem Vincencem Auerspergem. Zámek je veřejnosti přístupný, v rámci tří prohlídkových okruhů nazvaných „kouzlo romantického zámku", „život na zámku" a „knížecí rezidence" mohou návštěvníci obdivovat mj. bohatě vybavené historické interiéry a sbírky uměleckých předmětů.
www.zamek-zleby.cz
GPS: 49°53'16.008"N, 15°29'1.031"E

Kačina
Jedna z nejvýznamnějších empírových staveb v Čechách. V zámeckých expozicích se návštěvníci mohou seznámit s historií šlechtického rodu Chotků.
www.kacina.cz, www.nzm.cz
GPS: 49°58'54.566"N, 15°20'43.836"E

KUTNÁ HORA

Katastrální výměra:	33,05 km²
Počet obyvatel:	20 335 (k 1. 1. 2015)
GPS:	49°56'59.985"N, 15°15'44.192"E

Další zajímavé weby: *www.pskh.cz, www.kutnohorskokolinsko.cz*

Sankturinovský dům
Kollárova 589, 284 01 Kutná Hora
Tel.: 327 512 378, 731 801 004
infocentrum@kutnahora.cz
www.kutnahora.cz

Kutná Hora – Kamenný dům čp. 183

Zámek Lednice patří k nejnavštěvovanějším v České republice *(www.zamek-lednice.com)*

LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL

(na seznam zapsán roku 1996)

Lednicko–valtický areál je na seznamu kulturního dědictví zanesen pod heslem „**kulturní krajina**“ jakožto příklad symbiózy či koexistence člověka s přírodou. Jedná se o území o rozloze bezmála **300 km²** rozkládající se na pomezí Moravy a Dolního Rakouska. Oblast byla během 18. a 19. století přeměněna vládnoucím rodem Lichtenštejnů na rozsáhlý **přírodní park**. Ten zahrnuje mj. dva velké **zámky v Lednici** a ve **Valticích**, dále množství menších stavebních památek, **Lednické rybníky**, **minaret** v areálu lednického zámeckého parku, **Apollónův chrám**, **Janův hrad**, **Lovecký zámeček** a mnoho dalších zajímavostí. Lednická zahrada nezapře, že se její zakladatelé inspirovali francouzským **Versailles**.

Chrám Tří Grácií

Asi nejvýznamnější pamětihodností areálu je **neogotický zámek v Lednici**, vybudovaný Lichtenštejny v polovině 19. století jako jejich letní rezidence. Zámek je přístupný návštěvníkům, kteří mohou mimo prohlídkových tras v přízemí a v prvním poschodí zámku zavítat i do obrazárny v druhém patře.

Honosný a monumentální **zámek ve Valticích** vznikl postupnými úpravami a přestavbami původního hradu z 12. století. V rozlehlých sklepích zámku dnes sídlí celoročně přístupná degustační expozice **Salon vín ČR**.

Nejstarší romantickou stavbou areálu je **60 m vysoký minaret**. Na nejvyšší z jeho tří ochozů, z něhož lze za dobré viditelnosti spatřit věž chrámu sv. Štěpána ve Vídni, vede spirálovité kamenné schodiště s 302 schody.

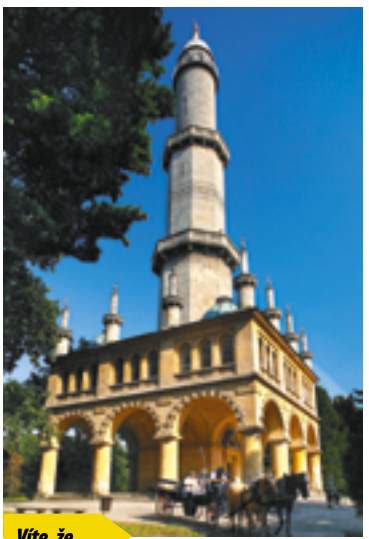

Víte, že…

*Lednicko-valtický areál se svou rozlohou 283,09 km² je označován jako **nejrozsáhlejší uměle vytvořené území v Evropě**. I proto bývá často nazýván jako „zahrada Evropy“. Lednický **minaret**, vysoký 60 m, je zase nejvyšší stavbou tohoto typu v neislámských zemích.*

Zámek Valtice (www.zamek-valtice.cz)

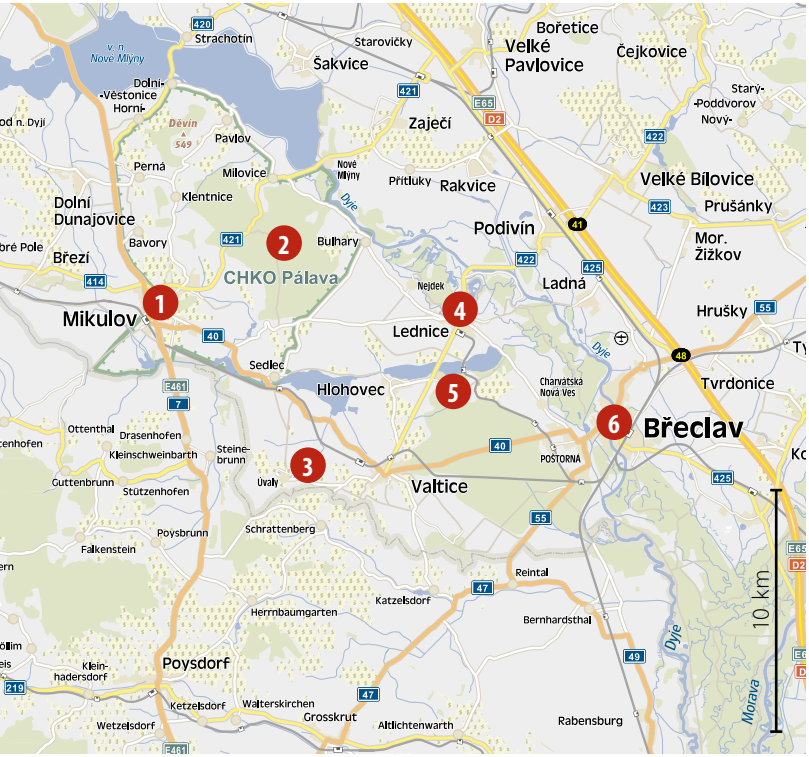

Mikulov
Město při hranici s Rakouskem. Dominantami jsou barokní zámek a návrší Svatý kopeček. Vinařská tradice, četné památky na židovské osídlení.
www.mikulov.cz
GPS: 48°48'20.503"N, 16°38'16.155"E

Pálava
Chráněná krajinná oblast s úrodnými poli a vinicemi. Typické jsou bělavé vápencové skály. Součást biosférické rezervace UNESCO Dolní Morava
www.palava.ochranaprirody.cz
GPS: 48°50'32.428"N, 16°40'14.380"E

Reistna
Romantická stavba asi 2 km jihozápadně od Valtic s vyhlídkovým ochozem a kolonádou v klasicistním stylu, nejvyšší místo Lednicko-valtického areálu.
www.vsvaltice.cz
GPS: 48°44'13.641"N, 16°44'11.030"E

Janův hrad (Janohrad)
Uměle vybudovaná a do všech detailů propracovaná (pravotočivá schodiště, střílny) romantická hradní zřícenina z roku 1808. Nachází se cca 4 km od lednického zámku. Objekt, který v minulosti sloužil jako lovecký zámeček, obtéká ze tří stran řeka Dyje. Ke zřícenině se lze vydat i na loďkách anebo se svézt kočárem taženým koňmi. Objekt vyprojektoval Joseph Hardmuth, mimo jiné autor zdejšího minaretu.
www.lva.cz
GPS: 48°48'16.390"N, 16°49'57.327"E

Tři Grácie
Jedna z nejkrásnějších staveb Lednicko-valtického areálu se nachází asi 5 km od Valtic poblíž Prostředního rybníka. Jejím základem je klasicistní kolonáda podkovovitého půdorysu od Jana Karla Engela. V jejích výklencích jsou umístěny alegorické sochy umění a věd. Chrámu dalo jméno sousoší trojice antických bohyň Athény, Afrodity a Artemis od vídeňského neoklasicistního sochaře Martina Fischera (1740–1820). Sousoší původně stávalo v zámeckých zahradách v Lednici.
www.lva.cz
GPS: 48°46'30.215"N, 16°47'48.873"E

Břeclav
Město na řece Dyji, „vstupní brána Lednicko-valtického areálu", renesanční zámek, důležitý železniční uzel.
www.breclav.info
GPS: 48°45'34.808"N, 16°52'53.690"E

LEDNICKO-VALTICKÝ AREÁL

Katastrální výměra: 283,09 km²
GPS: 48°47'59.709"N, 16°48'23.619"E

***Lednice**: Zámecké náměstí 68, 691 44 Lednice, Tel.: 519 340 986, tic@lednice.cz*
***Valtice**: nám. Svobody 4, 691 42 Valtice, Tel.: 734 256 709, tic@valtice.eu*

***Další zajímavé weby:** www.lva.cz, www.lednice.cz, www.valtice.eu, www.zamek-lednice.com, www.zamek-valtice.cz*

… A NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

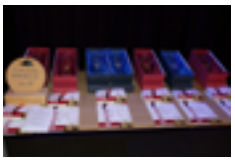

Výstava vín Lednice, LVA
(*duben*)
každoroční výstava vín drobných i velkých vinařů z Lednice a okolí

lednice.cz

Májová slavnost
(*květen*)
zahájení lázeňské sezóny v příjemném prostředí lázeňské kolonády

lednicelazne.cz

Hudba Hradní stráže a Policie ČR
(*červen*)
koncert Hudby Hradní stráže a Policie České republiky v zámeckém parku v Lednici

lednice.cz

Lednické krojované hody
(*červenec*)
tradiční krojované hody na Zámeckém náměstí

lednice.cz

Tradiční lázeňské vinobraní
(*září*)
lázeňské vinobraní v krásném prostředí lázeňské kolonády v Lednici

lednicelazne.cz

Valtický advent
(*první adventní neděle*)
jarmark tradičních řemesel s bohatým programem

lednice.cz

další akce:

Valtické vinné trhy *– květen;* ***Hudba na kole*** *– červen;* ***MARTINO HAMMERLO-BORTOLOTTI – koncert rakouského operního pěvce****, červen;* ***Mezinárodní letní škola staré hudby*** *– červenec;* ***Vinařské meruňkové slavnosti a Předhodové zpívání*** *– červenec;* ***Valtické krojované hody*** *– srpen;* ***Feste Teatrale*** *– srpen;* ***Hudba a víno Valtice*** *– září;* ***Valtické vinobraní*** *– první pátek a sobota v říjnu;* ***LEDNICKO\|VALTICKÝ HUDEBNÍ FESTIVAL*** *– říjen*

Celých ***95 % českých vinohradů*** *najdeme na* ***jižní Moravě****, přičemž Valtice a Mikulov jsou centry Mikulovské vinařské podoblasti.* ***Valtice*** *se právem pyšní titulem* ***„hlavní město vína“*** *– díky 580 ha registrovaných vinic a umění zdejších sklepmistrů patří mezi* ***nejvýznamnější vinařské obce Evropy****. Zdejší vinařská tradice je nesmírně dlouhá, neboť víno tu vyráběli již Keltové. První písemná zmínka o valtickém vinařství pochází z roku 1344. Na své návštěvníky zde čeká* ***Salon vín České republiky****.*

Příběh značky

ANNOVINO VINAŘSTVÍ LEDNICE

otevřelo nové ***Návštěvnické centrum*** *na Nejdecké ulici v Lednici (1 minutu autem z centra směr Bulhary). Nabízí* ***zdarma prohlídky*** *moderního vinařství a* ***ochutnávku vín*** *zrozených v Lednici. Nenechte si ujít vyhlášená a oceňovaná vína odrůd Rulandské šedé, Tramín červený, Pálava, Hibernal, Ryzlink vlašský a další.* ***Specialitou vinařství*** *jsou klarety (bílá vína z modrých hroznů), Rulandské šedé výběr z ciběb, slámová vína, víno Oranžové či Višňové – víno z moravských sadů. Vyzkoušejte také novinku HONEY´S, unikátní spojení vína, ovoce a medu. V druzích Medová Hruška, Medová Meruňka, Medová Malina a Medový Černý rybíz. Vhodné i pro domácí koktejlování.*

Návštěvnické centrum ANNOVINO

Unikátní ***budova centra*** *je vystavěná z mušličkového vápence tvořeného zkamenělinami a je zapsaná v* ***České knize rekordů****. Stejně tak i originální nábytek z materiálu ze starých vinných sudů. Shlédněte také expozici zkamenělin a vinařské historie, která vznikla ve spolupráci s Regionálním muzeem Mikulov. Neméně krásná a zajímavá je nově otevřená* ***zahrada EVOLUCE****. Zahrada je přístupná a můžete zde strávit příjemné chvilky s vínem.*

Víte, že…

ANNOVINO VINAŘSTVÍ LEDNICE – VALTICKÉ PODZEMÍ
*získalo ocenění „****Champion Top vinařský cíl České republiky****“, stalo se „****Nejlepším vinařstvím České republiky za rok 2012 (Kudy z nudy)****“ a vítězem v hlasování veřejnosti „****Vinařství roku 2012 Vindemia Publica****“.*

ANNOVINO VINAŘSTVÍ LEDNICE s.r.o.
Nejdecká 714, 691 44 Lednice
www.annovino.cz
info@annovino.cz
/Annovino Vinařství Lednice
PRODEJ ČECHY*: 602 627 105*
PRODEJ MORAVA*: 724 331 382*

VALTICKÉ PODZEMÍ

CHAMPION SOUTĚŽE TOP VINAŘSKÝ CÍL ČESKÉ REPUBLIKY. CELOROČNĚ OTEVŘENO!

Valtické Podzemí – unikátní ***labyrint*** *obnovených částí* ***historických vinných sklepů*** *vzájemně propojených, v celkové* ***délce 900 m****.*

Vznik sklepů je datován až k ***roku 1289*** *v souvislosti se založením kláštera minoritů. Vlastníkem je stejnojmenné vinařství s vlastními osobitými víny.*

Ochutnejte vína vinařství ANNOVINO a užijte si pravou moravskou pohostinnost, kterou vám nabídnou „Sklepiéři®“ (odborníci na podávání vína se znalostí vinařského prostředí a jedinečného terroir).

Valtické Podzemí pořádá firemní i privátní ***akce****, svatby, narozeniny, oslavy se studenými i teplými rauty. Součástí prohlídky je i výstava historických signovaných cihel, vinného skla, zkamenělin, s výkladem a doprovodem tradiční folklorní hudby. Vína, která vás osloví, si můžete (samozřejmě za výhodných podmínek) zakoupit.*

Vyhlášené jsou také ***sezónní akce*** *(Slavnostní otevření – duben, Noc otevřených sklepů – červen, tradiční večery s cimbálkou od dubna do listopadu, Burčákové slavnosti, Dýňobraní a Svatomartinské husí hody).*

Víte, že…

Rozhodnete-li se uchovat své víno zdarma v ideálních podmínkách ***archivních kójí*** *Valtického Podzemí, dostanete klíč a kdykoliv máte přístup k vašim vínům i části sklepního labyrintu.*

Všechna vína lze také pohodlně objednat na www.valtickepodzemi.cz či přímo na adrese info@valtickepodzemi.cz. Valtické Podzemí nabízí ***řízené degustace*** *pro jednotlivce i pro skupiny a* ***Rezervace programů*** *z nabídky služeb.*

VALTICKÉ PODZEMÍ
Vinařská č. ev. 47, 691 42 Valtice
infolinka: 723 600 423
info@valtickepodzemi.cz
www.valtickepodzemi.cz
/Valtické Podzemí

Holašovickou náves s rybníkem obklopuje 23 původních selských stavení

HOLAŠOVICE

(na seznam zapsány v roce 1998)

Malá jihočeská obec s mimořádně dochovaným souborem stavení ze 70. let 19. století. Celkem **23 stavení**, převážně **statků**, obklopujících rozlehlou obdélníkovou náves s rybníkem, je vystavěno ve stylu tzv. **selského lidového baroka**. Jde o stavební sloh, který se rozvinul v 19. století zejména v jižních Čechách. Jak jeho název napovídá, stavitelé se inspirovali barokní, ale také klasicistní architekturou, a to v době, kdy tyto umělecké slohy patřily již dávno minulosti. Vesničtí stavitelé a lidoví umělci převzali ze skutečného baroka v podstatě pouze **dekorativní prvky** (nejčastěji tzv. **volutu** – spirálovitou ozdobu), které pak uplatnili na štítech a fasádách vesnických stavení. A ačkoliv zde nelze hovořit o nějaké stylové čistotě, mnohá z těchto stavení jsou nesmírně malebná a vytvářejí typický a nezaměnitelný ráz jihočeského venkova.

Na leteckém snímku je dobře patrný uzavřený, obranný charakter návsi

Půdorys holašovické středověké návsi byl koncipován jako „**malé opevnění**“ pro ochranu dobytka a chovných domácích zvířat (ovce, kozy). Ráno se dobytek vyhnal na okolní pastviny a večer sehnal zpět na náves, kde byl volně umístěn popř. se zvěř zahnala do stájí a náves se jednoduše v prolukách hrazením zavřela jako **ochrana** před dravou zvěří. Tímto jednoduchým, ale důmyslným způsobem chránili sedláci svůj majetek, zvířata a úrodu před škůdci a zloději.

V jižních Čechách je **mnoho vesnic s pěknými lidovými stavbami** (např. Jiřetice, Komárov, Záboří), ale jen v Holašovicích se stavení dochovala v takovémto množství. Ráz vesnice navíc nebyl nikde narušen necitlivou novou zástavbou.

Víte, že…

*Před většinou holašovických stavení stojí dřevěná **pumpa**. Jde o systém **replik** pístových pump, vyrobených z jednoho kusu dřeva k ručně kopaným cca 4–5 m hlubokým studnám, které sloužily k **napájení dobytka** na návsi. Posléze byl vymyšlen i důmyslný **rozvod vody** z těchto studní přímo do útrob statků, maštalí a chlévů pomocí dřevěného potrubí.*

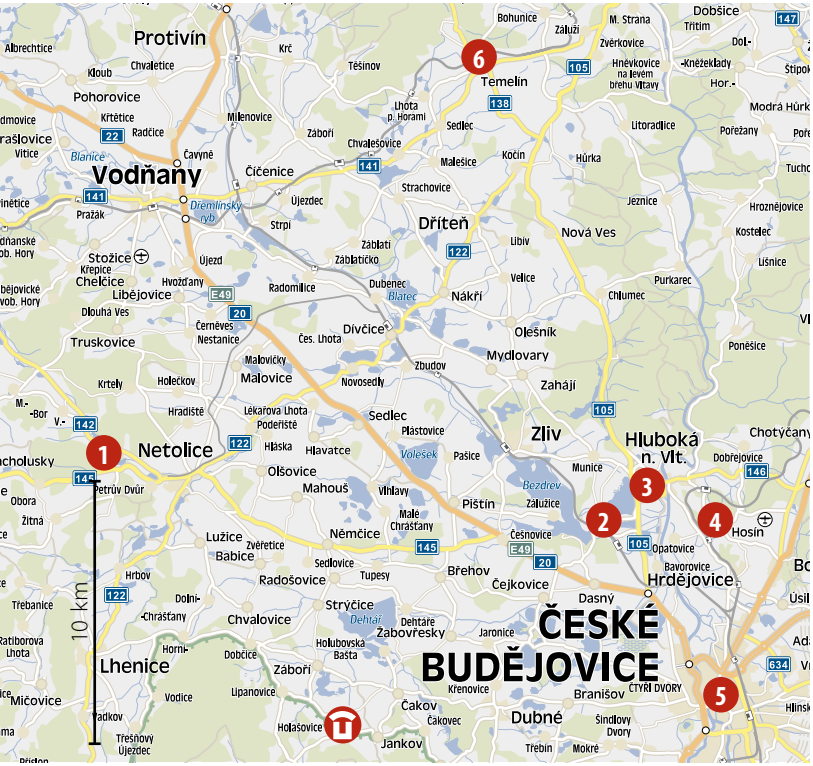

Kratochvíle
Nádherný renesanční zámek Viléma z Rožmberka, nedaleko Netolic. Kvůli bažinatému podloží byl vystavěn na dřevěných pilotech zapuštěných do země.
www.zamek-kratochvile.eu
GPS: 49°3'32.807"N, 14°10'10.380"E

ZOO Ohrada
Rozlohou nejmenší, ale zároveň jedna z nejstarších českých zoologických zahrad byla pro veřejnost otevřena 1. května roku 1939. Je zde chováno přes 150 druhů živočichů, původem většinou z Evropy a mírného pásu Asie. Jsou zde však i zástupci exotické zvířeny. Chloubou zahrady je expozice vodního ptactva a velké prosklené bazény s vydrou říční. Možnost parkování přímo před areálem zahrady, občerstvení (mimo zimní měsíce), prodej suvenýrů.
www.zoo-ohrada.cz
GPS: 49°2'30.881"N, 14°25'21.099"E

Hluboká nad Vltavou
Kdysi strážní hrad, založený ve 13. století českými králi, byl v letech 1845–1871 velkoryse přestavěn v romantickém stylu tzv. tudorovské gotiky. Majitelům zámku a iniciátorům přestavby, knížecímu rodu Schwarzenbergů, posloužilo za vzor anglické šlechtické sídlo Windsor. Hluboká je obklopena krásnými rozlehlými zahradami a udržovaným parkem, v zámecké jízdárně sídlí expozice Alšovy jihočeské galerie.
www.hluboka.cz
GPS: 49°3'5.167"N, 14°26'28.411"E

Hosín
Kostel sv. Petra a Pavla ukrývá apsidu původního románského kostelíku, nejstarší stavby na Českobudějovicku.
www.hosin.cz
GPS: 49°2'13.518"N, 14°28'33.509"E

České Budějovice
Jihočeská metropole, královské město založené r. 1265 Přemyslem Otakarem II. Na snímku Samsonova kašna a barokní radnice na centrálním náměstí.
www.c-budejovice.cz
GPS: 48°58'27.619"N, 14°28'24.071"E

Informační centrum Jaderné elektrárny Temelín
Rozsáhlá expozice věnovaná jaderné energii a energetice s prostorovými modely a 3D projekcí.
www.temelinky.cz
GPS: 49°10'52.07"N, 14°23'9.611"E

HOLAŠOVICE

Katastrální výměra: 12,08 km²
Počet obyvatel: 390 (*samotné Holašovice 150*)
GPS: 48°58'9.742"N, 14°16'21.522"E

Další zajímavý web: *www.selskebaroko.cz*

Holašovice 43
373 84 pošta Dubné
Tel.: 387 982 145, 777 764 552
tic@holasovice.eu
www.holasovice.eu

*Nejznámějším představitelem **jiho-českého selského baroka** byl zedník a stavitel **Jakub Bursa** (1813–1884). Tento svérázný lidový umělec byl známý tím, že při výzdobě štítů venkovských stavení nepoužíval plány – tvořil výhradně podle své fantazie. Fasády s oblibou opatřoval různými texty, přičemž zcela opomíjel otázku gramatiky. Tak vzniklo množství **nápisů s úsměvnými chybami**. Jeho práce můžeme dodnes spatřit v Libotyni, Jiřeticích, Představicích, ve Vlachově Březí a jinde.*

Květná zahrada bývá nazývána také jako Libosad

KROMĚŘÍŽ

Zámek a zámecké zahrady

(na seznam zapsány v roce 1998)

Město na řece Moravě, někdejší **centrum kultury a vzdělanosti**, bývá někdy nazýváno jako „**Hanácké Athény**". Poprvé je písemně uváděno již počátkem 12. století, městská práva získalo roku 1260.

Nejcennější architektonickou památkou i dominantou města je **barokní arcibiskupský zámek** a jeho 84 m vysoká **třípatrová věž**. Zámek spolu s **přilehlými zahradami**, Květnou a Podzámeckou, tvoří unikátní architektonický soubor, jenž se řadí k nejvýznamnějším památkám celé Moravy.

Tzv. Manský sál, bohatě zdobený umělým mramorem a zlacenými řezbami (www.zamek-kromeriz.cz)

Arcibiskupský zámek, letní sídlo olomouckých biskupů a arcibiskupů, vznikl roku **1512 renesanční přestavbou** původního gotického hradu. Za třicetileté války však utrpěl značné škody, když Kroměříž dobylo a poničilo švédské vojsko. Během následných oprav v druhé polovině 17. století byl zámek přebudován do raně barokní podoby s množstvím **reprezentativních místností** (např. Sněmovním, Trůnním a Manským sálem, Starou knihovnou). Poslední významnou stavební úpravou zámku byla krátce po 2. světové válce rekonstrukce zámecké věže, kterou zapálila ustupující německá armáda.

V zámecké obrazárně najdeme mimořádně cenná díla evropského malířství 15. až 18. století – jsou zde zastoupeni takoví umělci jako **Tizian**, van Dyck či **Lucas Cranach starší**. Zámecká **knihovna** obsahuje bezmála 61 tisíc svazků. V letech 1848 až 1849 byl zámek místem, kde zasedal Ústavodárný říšský sněm rakouských národů.

O zálibě někdejších olomouckých biskupů v zahradním umění svědčí hned dva příklady vrcholné zahradní architektury: **Květná zahrada**, jinak nazývaná také jako **Libosad**, byla vybudována v letech 1665 až 1675. Působí částečně dojmem italských renesančních zahrad a zároveň připomíná svým barokně klasicistním pojetím francouzské Versailles. Druhá zahrada, zvaná **Podzámecká**, byla v 19. století přetvořena v krajinářský park s rozlohou celých 64 ha. Její celkový ráz dotváří řada romantických staveb a sochařská výzdoba.

Arcibiskupský zámek

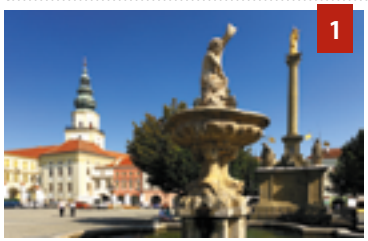

Velké náměstí
Střed historické části města. Založeno bylo v druhé polovině 13. století jako tržiště s výměrou 1 ha. Dominantou prostranství je barokní mariánský sloup.
www.mesto-kromeriz.cz
GPS: 49°29'86.231"N, 17°39'37.833"E

Zámek Chropyně
Původně tvrz, později přestavěná na zámek. V druhém patře je umístěn památník zdejšího rodáka, malíře Emila Filly (1882–1953).
www.muzeum-km.cz/chropyne.php
GPS: 49°35'55.147"N, 17°36'48.697"E

Hřbitov Střílky
Jeden z nejoriginálnějších hřbitovů u nás i v Evropě. Vyniká unikátní sochařskou výzdobou – alegoriemi lidských ctností a neřestí od Gottfrieda Fritsche.
www.obecstrilky.cz
GPS: 49°14'04.642"N, 17°21'50.086"E

KROMĚŘÍŽ

Katastrální výměra: 50,97 km²
Počet obyvatel: 29 031 (k 1. 1. 2015)
GPS: 49°17'55.413"N, 17°23'40.079"E

Velké náměstí 115
767 01 Kroměříž
Tel.: 573 321 408, 777 671 116
infocentrum@mesto-kromeriz.cz
www.kromeriz.eu

Další zajímavé weby: *www.zamek-kromeriz.cz, www.dk-kromeriz.cz, www.kvetnazahrada-kromeriz.cz, www.region-kromerizsko.cz*

Kroměříž – Květná zahrada

Centrum Litomyšle je přehlídkou mnoha stavebních slohů – gotiky, renesance i baroka

LITOMYŠL

Zámek a zámecký areál

(na seznam zapsán v roce 1999)

Dnes desetitisícové město v Pardubickém kraji vzniklo zřejmě v 12. století při **obchodní cestě**, nazývané **Trstenická**, jež spojovala nejen Čechy s Moravou, ale pravděpodobně i celou západní Evropu s východními zeměmi. Od konce 11. století stál na místě dnešního zámku **benediktínský kostel či klášter**, který v polovině 12. století vystřídal klášter premonstrátů. Klášterní osada byla v roce 1259 **povýšena na město**.

Sgrafito *je svébytná technika dekorace fasády domů, hojně používaná zejména v* ***renesanci****. Nejčastěji se setkáváme s dvoubarevným sgrafitem, jež sestává ze dvou vrstev omítky, přičemž spodní vrstva je tmavá. Do vrchní, krycí světlé omítky, se ještě před jejím zaschnutím vyškrabávají požadované obrazce a motivy. Přitom se odhalí spodní tmavá omítka. Pokud je pořadí vrstev přehozeno a vyškrabáváním se odhaluje spodní světlá omítka, pak hovoříme o* ***kontrasgrafitu****. Nejrozšířenějším a nejjednodušším motivem sgrafita je tzv.* ***psaníčko****. Existují však i sgrafita v podobě nejrůznějších ornamentů a rovněž figurálních, rostlinných a jiných motivů.*

Jeden z našich největších **renesančních zámků** vznikl v Litomyšli v letech 1568 až 1581 za vlády Vratislava II. z Pernštejna (1530–1582). Svou podobou a zejména výzdobou fasády nezapře působení italských architektů a výtvarníků. **Bohatá sgrafitová výzdoba** sestává z osmi tisíc tzv. psaníček, přičemž každé z nich je jiné, neexistují dvě identická. Najdeme zde však i **figurální náměty**, např. dva velké bitevní výjevy na hlavním nádvoří.

V roce 1795 zámek vyhořel, v rámci následných úprav v letech 1796 až 1797 vzniklo **zámecké barokní divadlo**. To patří díky své dochované jevištní technice a souboru dekorací k evropským unikátům.

Zámek je přístupný v rámci několika prohlídkových tras, ve 2. patře je cenná Městská obrazárna a ve sklepení sochy Olbrama Zoubka. Navštívit lze i **rodný byt** skladatele **Bedřicha Smetany**.

Areál zámku doplňuje **anglický park** a **francouzská zahrada**.

Víte, že…

Zámek v Litomyšli byl v roce 1962 vyhlášen ***národní kulturní památkou*** *ještě z jednoho důvodu: v zámeckém pivovaru se 2. března 1824 jako syn sládka narodil jeden z našich největších hudebních skladatelů,* ***Bedřich Smetana*** *(1824–1884). Již jako šestiletý v Litomyšli v roce 1830 veřejně koncertoval a sklidil obrovský úspěch. Jeho nejznámějšími díly jsou opery* ***Libuše****,* ***Prodaná nevěsta*** *a cyklus symfonických básní* ***Má vlast****.*

Nádvoří zámku je každoročně místem konání Národního festivalu Smetanova Litomyšl

Náš TIP

Otevírací doba:
Út–Ne 9.00–12.00 a 13.00–17.00

Regionální muzeum v Litomyšli
Jiráskova 9
570 01 Litomyšl
Tel.: 461 615 287
www.rml.cz

REGIONÁLNÍ MUZEUM

*V nově zrekonstruovaném muzeu si můžete prohlédnout stálou expozici **„Litomyšl – město kultury a vzdělanosti“** zahrnující řadu unikátních předmětů, interaktivních prvků či program **„Račte vstoupit“** určený pro dětské návštěvníky. V suterénním objektu jsou prezentovány pozůstatky brány, hradby a měšťanských domů ze 14.–17. století. Muzeum pořádá mnoho krátkodobých výstav i zábavně vzdělávacích programů, je zde i kavárna.*

Náš TIP

ZÁMECKÉ NÁVRŠÍ TAKÉ PRO DĚTI

*Na celém návrší najdete originální Dětský program – **v konírně** (skutečné Bludiště historií zámku), **ve stanu** před kavárnou na prvním nádvoří (Škola rytířů a dvorních dam představuje dvanáct témat z renesančního života), **v zámeckém parku** (Zábava v zámecké zahradě přibližuje kratochvíle renesanční šlechty), **v piaristickém kostele** (Vzhůru k andělům, program o církevních dějinách), **v muzeu a v Rodném bytě B. Smetany** (Račte vstoupit, domácnosti litomyšlských osobností) a **na zámeckých arkádách** (Život na zámku panstva i služících). Děti (ale nejen ty) se tu mohou skutečně „vyřádit“, zabavit a trochu i poučit.*

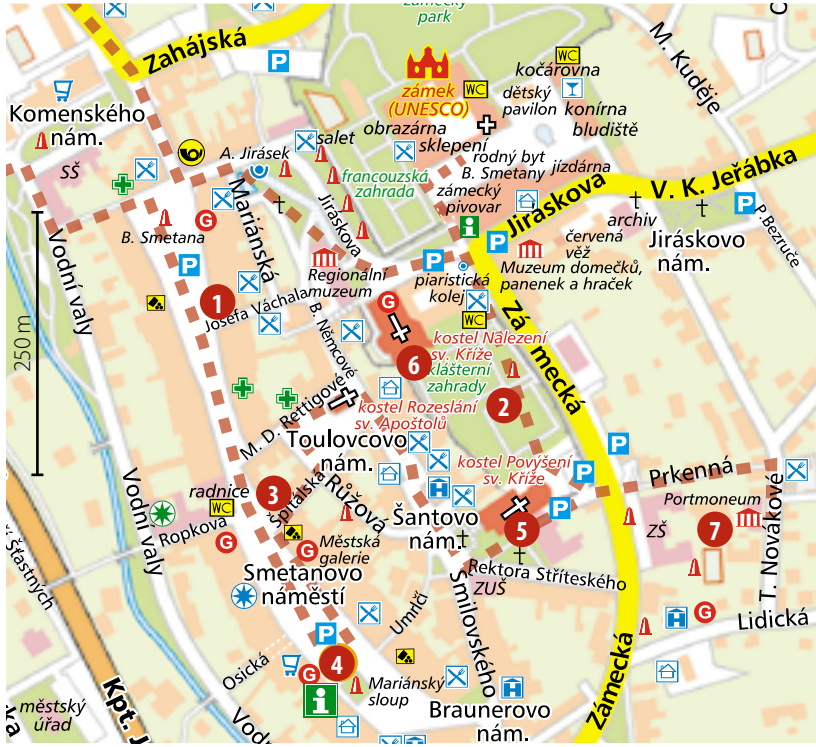

Váchalova ulice
Stěna domu v uličce Josefa Váchala je vyzdobena sgrafity s výjevy z Váchalova Krvavého románu. Sgrafita jsou dílem absolventů litomyšlské restaurátorské školy.
www.litomysl.cz
GPS: 49°52'19.350"N, 16°18'38.208"E

Klášterní zahrady
Nově zrekonstruovaná reprezentativní městská zahrada leží u bývalého piaristického kláštera. Rozloha zahrady je více než jeden hektar.
www.litomysl.cz
GPS: 49°52'17.591"N, 16°18'49.145"E

Dům U Rytířů
Renesanční dům ze 40. let 16. století s bohatou reliéfní a figurální výzdobou. Dnes v něm má své sídlo Městská galerie Litomyšl.
www.galerie.litomysl.cz
GPS: 49°52'13.9"N 16°18'41.34"E

Smetanovo náměstí
Úzké protáhlé náměstí připomínající spíše širokou ulici. Je lemováno domy s barokními, empírovými a klasicistními fasádami. Většina domů je opatřena podsíněmi.
www.litomysl.cz
GPS : 49°52'13.456"N, 16°18'39.727"E

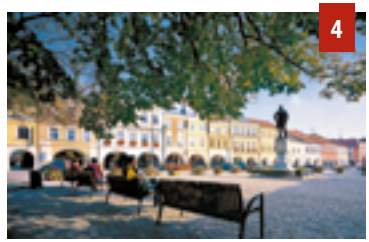

Kostel Povýšení sv. Kříže
Proboštský kostel tvořící výraznou dominantu města. Vznikl původně jako kostel augustiniánského kláštera, dokončen byl roku 1378.
www.litomysl.cz
GPS: 49°52'15.340"N, 16°18'50.637"E

Piaristický chrám
Chrám Nalezení sv. Kříže vystavěný v letech 1714 až 1722. Sochařská výzdoba od M. B. Brauna. V kostele je mj. expozice Andělé na návrší a oblíbená vyhlídka.
www.zamecke-navrsi.cz
GPS: 49°52'19.030"N, 16°18'46.466"Eb

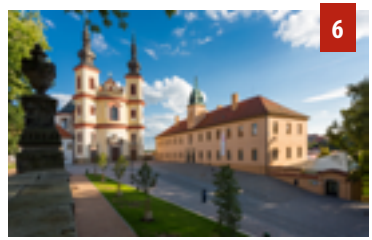

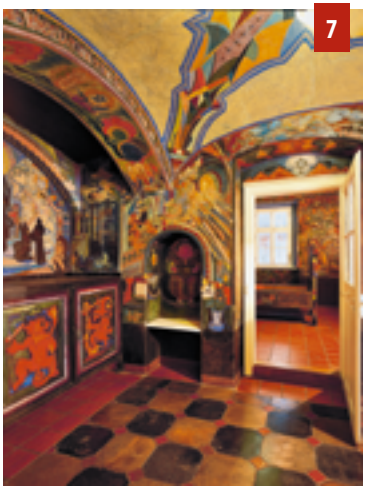

Portmoneum
Dům Josefa Portmana vyzdobený (r. 1924) nástěnnými malbami grafika a spisovatele **Josefa Váchala** (1884–1969). Od roku 1993 funguje jako Váchalovo muzeum. V domě spatříte působivé nástěnné malby a bohatě zdobený vyřezávaný nábytek. Vše doprovází dobové fotografie, ukázky Váchalovy korespondence a drobná grafika. Záchranné práce v Portmoneu inspirovaly vznik litomyšlského Institutu restaurování a konzervačních technik, dnes součást Univerzity Pardubice.
www.portmoneum.cz
GPS: 49°52'14.082"N, 16°18'58.731"E

LITOMYŠL

Katastrální výměra: 33,45 km²
Počet obyvatel: 10 076 (k 31. 12. 2015)
GPS: 49°52'14.242"N, 16°18'38.896"E

Smetanovo náměstí 72
Litomyšl 570 01
Tel.: 461 612 161
ic@litomysl.cz
www.litomysl.cz

Další zajímavé weby: *www.ceskomoravskepomezi.cz, www.vychodni-cechy.info*

. . . A NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

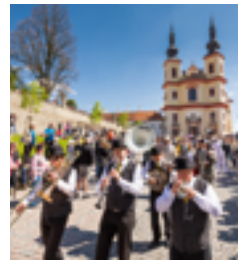

Zahájení litomyšlské lázeňské sezóny
(*poslední víkend v dubnu*)
Litomyšl je považována za místo, kde je možné obnovit své duševní síly. Sezónu zahajujeme slavnostním průvodem, hudební a divadelní produkcí. Nechybí ani lázeňské prameny, lázeňské lavičky, historická vozidla a překrásné kostýmy – přidat se můžete i vy!
www.lazneducha.cz

Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové
(*květen*)
Gastroslavnosti vzdávají hold průkopnici české kuchyně – M. D. Rettigové. Každoročně se scházejí gourmeti, milovníci dobrého jídla a pití s kuchaři i odborníky na moderní gastronomii na Smetanově náměstí.
www.gastroslavnosti.cz

Národní festival Smetanova Litomyšl
(*přelom června a července*)
Druhý nejstarší hudební festival v České republice, zároveň patří k největším pravidelným festivalům klasické hudby u nás.
www.smetanovalitomysl.cz

Toulovcovy prázdninové pátky
(*červenec – srpen*)
Každý pátek o prázdninách se můžete těšit na Toulovcově náměstí na pohádku nejen pro děti a koncert nejen pro dospělé.
www.litomysl.cz

ArchiMyšl
(*přelom září a října*)
V rámci oslavy Světového dne architektury je pořádána řada komentovaných projížděk a procházek, projekcí, besed i výstav.
www.litomysl.cz

Andělské adventní neděle
(*prosinec*)
O adventních nedělích můžete strávit příjemný den na Zámeckém návrší v andělské společnosti. Vánoční hudba a vystoupení na pódiu před chrámem Nalezení sv. Kříže, výstava betlémů, dobré jídlo a pití a bohatý doprovodný kulturní program.
www.andelskalitomysl.cz

Se **sgrafitovou výzdobou** litomyšlského zámku bylo započato roku 1580. Jeho stěny zdobí sgrafita dvou typů: na vnějších fasádách a na třetím nádvoří najdeme **psaníčková sgrafita**, na hlavním nádvoří pak **sgrafito figurální**. Při tvorbě psaníčkových sgrafit byla dodržována zásada, že jednotlivé motivy se nesmí opakovat. Nejvíce psaníček vytvořil umělec **Šimon Vlach**, jenž zároveň vypodobnil sám sebe v šaškovské čepici na psaníčku mezi okny kaple. Velká část sgrafitové výzdoby však dnes již není původní – z renesanční vrstvy psaníčkového sgrafita se zachovala jen o něco více než třetina.

Příběh značky

A·D·1596

RUČNÍ PAPÍRNA VELKÉ LOSINY

RUČNÍ PAPÍRNA VELKÉ LOSINY

Ruční papírna Velké Losiny byla založena v 90. letech 16. století a je významnou národní kulturní památkou. Lze ji označit za ***nejstarší dosud pracující ruční papírnu*** *v zemích střední Evropy.*

Stále udržovaná ***tradiční výrobní technika****, jež se právě zde zachovala bez podstatných změn, je názorným dokladem někdejšího významu a vývoje starého papírnického řemesla. Ruční papír se zde stále vyrábí z kvalitních přírodních bavlněných a lněných vláken. Z nich připravená papírovina se tak jako před staletími ručně nabírá neboli čerpá na papírenská síta.* ***Každý jednotlivý arch je originálem*** *se svými typickými vlastnostmi, zejména nepravidelným okrajem. Mokré listy papíru se po vylisování suší v půdních sušárnách, klíží, znovu suší a v poslední fázi výrobního postupu pečlivě hladí na kalandru, kontrolují a třídí.*

Víte, že…

Jeden arch papíru se vyrábí 3–4 týdny, dotkne se ho 20 párů rukou. Za rok papírna vyrobí zhruba 10–12 tun papíru.

Dnešní sortiment losinských ručně čerpaných papírů zahrnuje ***grafické*** *a* ***kaligrafické papíry*** *a* ***akvarelové kartony****. Slouží nejen pro reprezentaci českého státu, firem, ale jsou oblíbeny i v ateliérech našich výtvarných umělců. Používají se k tisku grafických listů, bibliofilských knih, ale své uplatnění nacházejí i v restaurátorských dílnách při obnově knižních a písemných památek.*

RUČNÍ PAPÍRNA VELKÉ LOSINY, a. s.
U Papírny 9, 788 15 Velké Losiny
Tel.: 583 286 061
www.rucnipapirna.cz
www.facebook.com/Ruční-papírna-Velké-Losiny
www.instagram.com/rucni_papirna_velke_losiny/

Olomouc – sloup Nejsvětější Tojice a jedna z barokních kašen na Horním náměstí

OLOMOUC

Sloup Nejsvětější Trojice

(na seznam zapsán v roce 2000)

V **minulosti správní centrum Moravy**, před třicetiletou válkou druhé největší město českého království. Během staletí v Olomouci vzniklo a do dnešní doby se dochovalo nebývalé množství architektonických a uměleckých památek. Jejich soubor v historickém jádru města dnes vytváří **jednu z nejrozsáhlejších památkových rezervací v České republice**. Mimo nejvýznamnější olomouckou pamětihodnost, **sloup Nejsvětější Trojice**, je to zejména monumentální **dóm sv. Václava**, **Přemyslovský palác**, soubor **barokních kamenných kašen** se sochami antických hrdinů a také řada honosných **měšťanských domů** a **paláců**.

Centrum města při pohledu z věže kostela sv. Mořice

Zapomenout nesmíme na proslulý olomoucký orloj a na **vilu Primavesi**, jednu z nejhodnotnějších secesních staveb v Evropě.

V letech 1716 až 1754 vznikl na popud olomouckého měšťana Václava Rendera na Horním náměstí **monumentální morový sloup**, jenž svou výškou **32 metrů** překonal všechny obdobné stavby u nás a nikdy později již ani překonán nebyl. Uvnitř tohoto vrcholně barokního sousoší se dokonce nachází i menší **kaple**. Pozoruhodné je, že staviteli sloupu byli vesměs místní občané, a proto byli Olomoučtí na svůj nový monument náležitě pyšní. Paradoxem je, že stavitelé, kteří se postupně na stavbě sloupu vystřídali, se až na jediného dokončení svého díla nedožili. **Vysvěcení díla** se osobně zúčastnila i císařovna **Marie Terezie**.

Sloup Nejsvětější Trojice **oslavuje katolickou církev a víru**. Bezprostředním impulsem k jeho vystavění byla snaha vyjádřit vděk za odchod morové epidemie v roce 1714. Výzdobu sloupu tvoří měděná socha Nejsvětější Trojice spolu s archandělem Michaelem na vrcholu sloupu, o něco níže je umístěna socha Nanebevzetí Panny Marie. Množství dalších plastik včetně svatých Cyrila a Metoděje najdeme v nižších patrech sousoší.

Víte, že…

*Z dříku sloupu vyčnívá **malá pozlacená koule**. Jde o napodobeninu dělové koule, která připomíná **ostřelování Olomouce** děly pruské armády při obléhání města v roce 1758. Protože byl sloup skutečně několikrát zasažen a výjimečné památce hrozilo zničení, vyslali Olomoučtí delegaci k veliteli obléhatelů s prosbou, aby byl sloup ušetřen. A **generál James Keith** jejich prosbě kupodivu vyhověl…*

*Uvnitř sloupu **Nejsvětější Trojice** je malá kaple s reliéfy vyobrazujícími činy biblických hrdinů. V kapli se v minulosti dokonce konaly i bohoslužby. Prostor kaple je však natolik **stísněný**, že během mše v ní stál pouze kněz a věřící stáli shromážděni venku kolem sloupu. Okna vedoucí do kaple byla však řešena tak důmyslně, že hlas kazatele byl dobře slyšet i na náměstí. Pod podlahou kaple existuje **vstup do tajné chodby**, jíž se lze prý dostat od sloupu k jednotlivým olomouckým kostelům a také za hradby bývalé olomoucké pevnosti.*

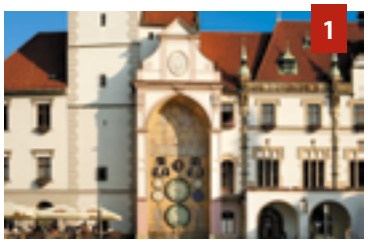

Orloj
Orloj z 15. století na Horním náměstí. Jeho dnešní socialisticko-realistická podoba je dílem malíře Karla Svolinského. Zvonkohra orloje zaznívá denně ve 12 hod.
www.tourism.olomouc.eu
GPS : 49°35'38.603"N, 17°15'4.972"E

Radnice
Nejvýznačnější stavební památka místní světské architektury. Stavbu povolil Olomouci v roce 1378 moravský markrabě Jošt Lucemburský.
www.tourism.olomouc.eu
GPS: 49°35'38.287"N, 17°15'4.123"E

Katedrála sv. Václava
Původně gotický chrám, přestavěný koncem 19. století novogoticky.
www.katedralaolomouc.cz
GPS: 49°35'52.069"N, 17°15'44.640"E

Přemyslovský palác
Významná románská památka, expozice Arcidiecézního muzea, jádro Olomouckého hradu. V jeho zdech byl roku 1306 zavražděn poslední Přemyslovec Václav III. (*1289).
www.olmuart.cz
GPS: 49°35'52.069"N, 17°15'44.640"E

Barokní kašny
Soubor šesti kamenných barokních kašen opatřených sochařskou výzdobou s tematikou antické mytologie.
www.tourism.olomouc.eu
GPS: 49°35'33.019"N, 17°15'8.563"E

Vila Primavesi
Skvost secesní architektury. Galerie, centrum společenského života ve městě, restaurace.
www.vilaprimavesi.cz
GPS: 49°35'40.970"N, 17°15'19.534"E

Svatý Kopeček (382 m n. m.)
Poutní místo 8 km severovýchodně od Olomouce. Je vyhledávaným místem pro rekreaci a relaxaci, roku 1952 zde byla otevřena zoologická zahrada. Návrší dominuje z daleka viditelná bazilika Navštívení Panny Marie. V květnu roku 1995 byla při návštěvě papeže Jana Pavla II. prohlášena za baziliku minor. Chrám je každoročně místem konání velkých poutí.
www.svaty-kopecek.cz
www.zoo-olomouc.cz
GPS: 49°37'44.693"N, 17°20'15.643"E

OLOMOUC

Katastrální výměra: 103,33 km²
Počet obyvatel: 101 550 (k 30. 9. 2020)
GPS: 49°35'39.692"N, 17°15'6.828"E

Další zajímavý web: *www.olomouc.eu*

Horní náměstí 583, podloubí radnice
779 11 Olomouc
Tel.: 585 513 385, 392
infocentrum@olomouc.eu
www.tourism.olomouc.eu

TURISTICKÁ KARTA

Vstupy zdarma

Olomouc regionCard je turistická karta opravňující držitele ZDARMA k návštěvě nejzajímavějších míst – hradů, zámků, muzeí, zoo aj. – v Jeseníkách, Olomouci a na střední Moravě. Dále umožňuje čerpat atraktivní slevy na vstupy do vybraných turistických cílů, např. jeskyní, aquaparků a jiných zařízení. Ke každé dospělé kartě obdržíte ZDARMA stostránkovou barevnou brožuru – praktického průvodce. Získáte zde informace, kde můžete kartu uplatnit, včetně kontaktů a otevírací doby.

Minimálně 95 míst ZDARMA
- hrady • zámky • muzea
- zoo • MHD v Olomouci
- sbírkové skleníky • minigolf

Minimálně 80 míst se SLEVOU
- bazény • aquaparky • jeskyně
- sport • restaurace • ubytování
- adrenalinové zážitky

Prodejní místa, aktuální nabídku zapojených atraktivit a návrhy možných výletů s kartou naleznete na **www.olomoucregioncard.cz**

OLOMOUC

Architekt Ludwig Mies van der Rohe navrhl pro interér vily i vlastní nábytek

BRNO

Vila Tugendhat

(na seznam zapsána v roce 2001)

Jediná česká památka moderní architektury na seznamu UNESCO

Funkcionalistická vila Tugendhat vznikla v letech 1929 až 1930 v brněnské čtvrti Černá Pole. Zadavateli stavby byli **manželé Tugendhatovi** (Greta roz. Löw-Beerová, 1903–1970 a Fritz Tugendhat, 1895–1958), kteří si přáli žít v „moderním prostorném domě s jasnými a jednoduchými tvary". Výsledkem byla (a stále je) nejvýznamnější evropská stavba německého architekta **Ludwiga Miese van der Rohe** (1886–1969). Ten se musel vypořádat se svažitým pozemkem s jihozápadní orientací, který měl pro stavbu k dispozici. Konfigurace terénu se však nakonec ukázala výhodou, neboť „nasměrovala" architekta k vytvoření důmyslného prostorového uspořádání domu: vila je **třípodlažní**, hlavní obytný prostor je v podlaží druhém, kde je ještě kuchyně, místnosti pro personál, příslušenství a také terasa a zimní zahrada. Pod obytným prostorem se nalézá suterén s technickým zázemím, v třetím podlaží jsou dětské pokoje, ložnice a příslušenství. Díky tomu, že vila stojí ve svahu, se vstup z ulice nachází právě v tomto nejvyšším podlaží. Z ulice lze projít i na terasu. V domě je ještě byt pro řidiče a garáž.

Pod omítkou se ukrývá **ocelový skelet** a zdivo z cihel, část stavby nesou ocelové sloupy křížového půdorysu, které procházejí (obložené chromovými kryty) i hlavním obytným prostorem.

Třípodlažní vila Tugendhat

Manželé Tugendhatovi museli kvůli svému židovskému původu **emigrovat** v roce 1938 do Švýcarska a odtud později odjeli do USA. Opuštěnou vilu zabralo v roce 1939 gestapo. Na konci války byl dům, zvláště jeho vnitřní vybavení, poškozen oddílem Rudé armády. Od roku 1945 pak vila sloužila nejrůznějším účelům, byla zde mj. **taneční škola** a **dětské rehabilitační středisko**. V 60. letech 20. století byly konečně zahájeny stavební práce na záchranu a obnovu vily, roku 1963 byla stavba prohlášena nemovitou kulturní památkou. V roce 1970 se započalo s obnovou zahrady. V letech 1981 až 1985 proběhla zásadní rekonstrukce celé památky.

Od března 2012 je dům po 2leté rekonstrukci a restaurování opět **otevřen návštěvníkům**. Ti v rámci rozšířeného prohlídkového okruhu navštíví i pozoruhodné technické podlaží. V expozici věnované vile se seznámí s osobností architekta Miese van der Rohe a s životem rodiny Tugendhatových.

Víte, že…

*Roku 2020 byl otevřen **turniket propojující zahrady vil Tugendhat a Löw-Beer**. Práce na propojení zkomplikoval nález historické cesty z období okolo druhé poloviny 19. století. Ta pravděpodobně souvisela s existencí objektu tzv. celnice, případně se zahradními úpravami na pozemku vily Löw-Beer.*

Vila Stiassni (foto: Národní památkový ústav)

DALŠÍ SLAVNÉ BRNĚNSKÉ VILY

Vila Stiassni

Vila byla postavena v letech **1927–1929** dle návrhu slavného brněnského architekta Ernsta Wiesnera pro rodinu židovského textilního **továrníka Alfreda Stiassni**. Ten, spolu se svou rodinou, žil ve vile pouhých 9 let, do roku 1938, kdy uprchli před hrozící okupací do ciziny. Do povědomí většiny lidí se vila dostala s přívlastkem **vládní**. Takto se o ní začalo mluvit krátce po druhé světové válce, kdy ji navštívil Edvard Beneš. Později začala sloužit pro ubytovávání slavných a významných návštěv města Brna. Nocoval zde například Fidel Castro, ale i většina našich prezidentů. V současné době vilu spravuje Národní památkový ústav, jenž v roce 2014 dokončil její celkovou rekonstrukci. Nyní je vila zpřístupněna veřejnosti a nachází se zde **Metodické centrum moderní architektury v Brně**.

www.vila-stiassni.cz

Interiér Vily Stiassni (foto: RAKO LASSELSBERGER)

*Hmotnost vily nespočívá na jejích zdech, ale z velké části na **ocelovém skeletu**. Díky tomu mohl být obytný prostor ponechán ze **tří stran prosklený** od podlahy až po strop. Velké okenní tabule se zatahují do podlahy. Obytný prostor má **rozlohu 280 m²** a není v něm jediná zeď! Obývací pokoj, pracovna a jídelna jsou vzájemně odděleny jen opticky. Jeden takový předěl tvoří proslulá **onyxová stěna** (onyx – medově žlutá hornina s bílou kresbou, aragonitový sediment, chemicky uhličitan vápenatý). Desku **prosvítí i zapadající slunce**. . .*

Vila Löw-Beer (foto: Statutární město Brno)

Vila Löw-Beer

V roce 1903 zakoupil realitu na ulici Drobného 22 továrník Moriz Fuhrmann (1852–1910), který si zde dal postavit rodinnou vilu. Uliční a zahradní průčelí zdobí secesní vegetabilní štukový dekor a ve spodní partii pásová rustika. Podobný dekor je užit i na stěnách a stropech v interiérech včetně truhlářských konstrukcí. Secesní rostlinné motivy jsou také na keramické dlažbě a litinovém zábradlí schodiště. Autorem projektu byl vídeňský architekt Alexander Neumann (1861–1947). Po Fuhrmannově smrti prodali jeho dědicové vilu **textilnímu podnikateli Alfredu Löw-Beerovi** (1872–1939). Nový majitel nechal dům částečně upravit. V roce 1940 zabavili vilu Němci pro potřeby gestapa. V letech 1954–2012 zde sídlil domov mládeže. V současnosti je Löw-Beerova vila v majetku Jihomoravského kraje a ve správě **Muzea Brněnska** (www.muzeumbrnenska.cz).

www.vilalowbeer.cz

Jurkovičova vila

Pozemek pro stavbu svého rodinného domu zakoupil **architekt Dušan Jurkovič** roku 1905, vila byla dokončena v roce 1906. Při projektování vlastní vily se architekt inspiroval nejmodernějšími vilovými stavbami od Josefa Marii Olbricha v umělecké kolonii v Darmstadtu nebo na Hohe Warte ve Vídni. Dominantou interiéru je patrová **schodišťová hala**, v té době velmi moderní prvek přejímaný architekty z britských vzorů. Ve své době patřila vila mezi nejmodernější domy ve městě. Architekt Jurkovič s rodinou obýval dům v Žabovřeskách do roku 1919, kdy jej prodal a přestěhoval se do Bratislavy. Do konce třicátých let vila několikrát změnila vlastníka. V letech 1938–2006 ji vlastnila rodina Švancarova a její potomci. V socialistické éře museli majitelé domu přijmout další nájemníky a suterén vily byl v této době přestavěn na atomový kryt. Roku 2006 odkoupil vilu stát a svěřil ji do správy **Moravské galerie v Brně**. Od dubna 2011 je zrekonstruovaná Jurkovičova vila **otevřena veřejnosti**.

www.moravska-galerie.cz/
/jurkovicova-vila

Jurkovičova vila (foto: Archiv Moravská galerie v Brně)

Náš TIP

JURKOVIČOVA VILA

Vlastní vila slovenského architekta a návrháře nábytku ***Dušana Sama Jurkoviče*** *v brněnských Žabovřeskách z roku 1906 patří k vrcholným příkladům modernistické architektury inspirované britskou a vídeňskou tvorbou s prvky lidového umění. Pro* ***secesní Brno*** *má tato památka stejný význam jako vila Tugendhat pro Brno funkcionalistické.*

Návštěvníci si mohou vychutnat neobyčejnou a autentickou atmosféru domu i jeho zahrady*. Jedinečná schodišťová hala a přijímací salon je zařízen Jurkovičovým originálním nábytkem. V interiéru je umístěna*

stálá expozice o životě a díle architekta*. Probíhají zde také obměnné výstavy zaměřené na současný design v Jurkovičově odkazu úzkého propojení architektury, volného a užitého umění.*

Jurkovičova vila, Moravská galerie
Jana Nečase 2, Brno-Žabovřesky
tel.: 532 169 501, 773 773 616
pokljv@moravska-galerie.cz
www.moravska-galerie.cz

Foto: KIVA

MORAVSKÁ GALERIE

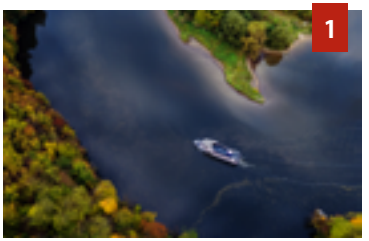

1 Brněnská přehrada
Údolní nádrž na řece Svratce, dokončená roku 1940. Vyhlídkové plavby, vyhledávané místo odpočinku a relaxace.
www.brnenskaprehrada.cz
GPS: 49°13'56.963"N, 16°31'8.619"E

Masarykův okruh
Dějiště MS silničních motocyklů a MS třídy Superbike. Vznikl v letech 1985–1987 a splňuje nejpřísnější kritéria pro prestižní světové motoristické závody.
www.automotodrombrno.cz
GPS: 49°13'09.8"N, 16°26'23.4"E

3 Hrad Veveří
Jeden z nejrozsáhlejších hradních areálů na Moravě, poprvé uváděn r. 1213. Přístupný návštěvníkům.
www.veveri.cz
GPS: 49°15'23.746"N, 16°27'37.051"E

Hrad Špilberk
Dominanta města, kdysi královský hrad a sídlo moravských markrabat, později barokní pevnost. Dnes sídlo Muzea Brna a kulturní centrum.
www.spilberk.cz
GPS: 49°11'40.452"N, 16°35'53.659"E

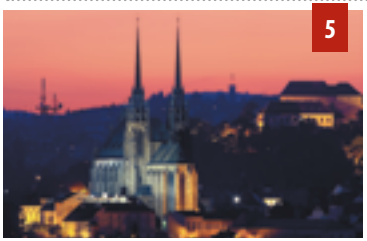

Chrám sv. Petra a Pavla
Národní kulturní památka a dominanta Brna stojící na vrchu Petrov v centru města. Na počátku 20. století novogoticky přestavěna. Dvojice věží vysokých 84 m.
www.katedrala-petrov.cz
GPS: 49°11'28.345"N, 16°36'25.979"E

Výstaviště
Nejvýznamnější výstavní areál v ČR, po celý rok místo konání veletrhů, výstav, přehlídek, kulturních akcí aj.
www.bvv.cz
GPS: 49°11'23.044"N, 16°34'41.949"E

Hvězdárna a planetárium Brno
Pracoviště zaměřené na popularizaci astronomie i dalších věd zejména z oblasti neživé přírody.
www.hvezdarna.cz
GPS: 49°12'17.188"N, 16°35'1.218"E

Letiště Brno
Mezinárodní letiště v Brně -Tuřanech. Nachází se poblíž dálnice D1 Brno – Olomouc
www.brno-airport.cz
GPS: 49°9'23.369"N, 16°41'32.020"E

BRNO

Katastrální výměra:	230,20 km²
Počet obyvatel:	377 028 (k 1. 1. 2016)
GPS:	49°11'44.301"N, 16°36'28.967"E

Radnická 8
658 78 Brno
Tel.: 542 427 150
info@ticbrno.cz
www.gotobrno.cz

Další zajímavé weby: *www.tugendhat.eu, www.zoobrno.cz, www.bvv.cz*

Příběh značky

STAROBRNO
– součást tradice už téměř 150 let

Vaření piva v Brně má již téměř 800 let dlouhou tradici. Dějiny moderního pivovaru Starobrno začaly roku 1872 a už v roce 1879 pivovar sloužil svému účelu a byl na svou dobu velmi moderní – používal umělé chlazení a svítily tu první žárovky. A od samého začátku se pivu začalo říkat „starobrněnské". Na stejném místě se starobrněnské pivo bez přerušení vyrábí dodnes.

Tajemství vysoké kvality piva tkví v používání nejlepších surovin – vody, sladu vyrobeného z nejkvalitnějšího moravského ječmene z Hané a chmele z žatecké oblasti. I když sládci při vaření piva dodržují tradiční technologie, Starobrno jde s dobou, co do vybavení i bezpečnosti se může rovnat nejlepším světovým pivovarům.

Do portfolia pivovaru patří světlé výčepní pivo Staré Brno, avšak starobrněnští pivaři nedají dopustit na jedenáctku Medium, které je dlouhá léta nejoblíbenější. V roce 2020 se spotřebitelé dočkali nového ležáku, který je nejvíc hořkým pivem v novodobé historii pivovaru. Vždy na jaře se vaří velmi oblíbené a tradičně velikonoční Zelené pivo.

Exkurze

Návštěvníci se s odborným průvodcem podívají do varny, prostor, kam ústí cylindrokonické tanky, zhlédnou linku na vyfukování, plnění a balení PET lahví. Exkurze končí ochutnávkou v ležáckém sklepě.

Vstupné s degustací 150 Kč, senioři a studenti (po předložení dokladu) 100 Kč. Za běžného provozu se exkurze po objednání konají každý den. Aktuální otevírací dobu a případná omezení mohou zájemci vyhledat na www.starobrno.cz či www.heinekenceskarepublika.cz. Výklad je možný v češtině, němčině, angličtině a ruštině.

Zajímavost

Možná i vás překvapí informace, že k výrobě jediného půllitru (po brněnsku škopku) je potřeba slad z 2 000 zrn ječmene.

PIVOVAR STAROBRNO
Hlinky 160/12, 661 47 Brno
Tel.: 543 516 111
starobrno@starobrno.cz
www.starobrno.cz

Bazilika sv. Prokopa vznikla spojením románské a gotické architektury

TŘEBÍČ

Bazilika sv. Prokopa, židovské město a židovský hřbitov

(na seznam zapsána v roce 2003)

Druhé největší město kraje Vysočina leží **na březích řeky Jihlavy**. Poprvé je písemně uváděno v listině z roku 1277, v roce 1335 obdrželo městská práva. Jeho vznik však spadá pravděpodobně již do období na přelomu 11. a 12. století, kdy zde byl založen **benediktinský klášter**. K němu byly postupně připojovány další stavby, mezi jinými **bazilika sv. Prokopa**, dokončená zřejmě v letech 1260 až 1280. V době svého vzniku byla zasvěcena Nanebevzetí Panny Marie, v roce 1704 pak svatému Prokopu při příležitosti 500. výročí svatořečení tohoto mučedníka. Bazilika je dodnes mimořádnou ukázkou šťastného **spojení románské a gotické architektury**. Dispozice a členění chrámu je románské, přičemž stavitelé zároveň používali gotické prvky, jako např. lomená žebra klenby. Kostel sestává ze tří lodí a na západní straně je opatřen **dvěma věžemi**. Během bouřlivého 15. století byl několikrát poškozen a později dokonce sloužil i jako skladiště. Při následné obnově počátkem 18. století byl obohacen o některé **barokní prvky** – takový vzhled získalo např. celé západní průčelí chrámu.

Židovská čtvrť v Třebíči, jinak zvaná zkráceně Židy, patří k nejzachovalejším židovským čtvrtím nejen v České republice, ale i v celé Evropě. Jde o bývalé ghetto, které **vzniklo někdy v první polovině 18. století**. Na původním půdorysu se dodnes zachovalo **přes sto domů**, vzájemně natěsnaných a oddělených pouze úzkými křivolakými uličkami. Jedinečnost a působivost tohoto území spočívá mimo jiné právě v tom, jak tehdejší stavitelé dokázali účelně využít striktně vymezený prostor ghetta. Součástí čtvrti jsou i **dvě synagogy**.

Víte, že…

Židovská čtvrť v Třebíči *je jedinou židovskou památkou na seznamu UNESCO* ***mimo území Izraele****. Přitom ještě v 70. letech 20. století se vážně uvažovalo o zbourání této původní zástavby a o jejím nahrazení moderními obytnými domy. . .*

1

Bazilika sv. Prokopa
V roce 2003 byl na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO zapsán Areál bývalého benediktinského kláštera s bazilikou sv. Prokopa. Skvost středověkého stavitelství – trojlodní románsko-gotická bazilika sv. Prokopa je pro svou architektonickou jedinečnost klenotem mezi místními památkami. K nejcennějším prvkům baziliky patří nástěnné malby v opatské kapli a románská rozeta s původní deseti-dílnou kamennou kružbou. Výjimečná je i krypta, jejíž klenbu podpírá padesát sloupů.
www.visittrebic.eu
GPS: 49°13'0.800"N, 15°52'24.677"E

2

Zámek
Bývalý valdštejnský zámek vznikl v 16. století přestavbou benediktinského kláštera. Sídlo Muzea Vysočiny Třebíč.
www.zamek-trebic.cz
GPS: 49°13'0.500"N, 15°52'21.789"E

Karlovo náměstí
S rozlohou 2,2 ha jedno z největších náměstí v České Republice. Vzniklo těsně po polovině 13. století, kdy fungovalo jako tržiště. Nejcennějšími stavebními památkami náměstí jsou Malovaný dům a Černý dům s fasádami zdobenými sgrafity. Za pozornost stojí také radnice a bývalá městská spořitelna.
www.visittrebic.eu
GPS: 49°12'58.145"N, 15°52'51.531"E

3

Městská věž
Věž při kostele sv. Martina měří 75 m, vyhlídkový ochoz se nachází 35 m nad zemí. Ciferník věžních hodin má průměr 5,5 m a řadí se tak k největším na evropském kontinentu.
www.visittrebic.eu
GPS: 49°12'53.721"N, 15°52'46.670"E

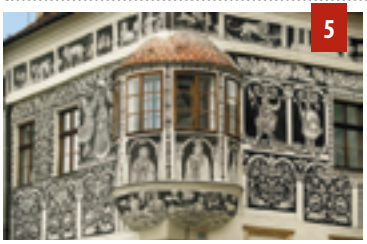

Malovaný dům
Rohový dům na Karlově náměstí. Renesanční budova z konce 16. století vyniká bohatou sgrafitovou výzdobou. Nachází se zde historický stereoskop Kaiserpanorama.
www.visittrebic.eu
GPS: 49°12'56.039"N, 15°52'43.238"E

Židovská čtvrť, Zadní synagoga
Zadní synagoga, nazývaná také Nová, sloužila svému účelu do roku 1926. Stěny modlitebny jsou vyzdobeny malbami z počátku 18. století.
www.visittrebic.eu
GPS: 49°13'3.339"N, 15°52'46.692"E

Židovský hřbitov
Nachází se ve čtvrti Podklášteří a pochází z první poloviny 17. století. Svou rozlohou se řadí k největším židovským hřbitovům v České republice. Najdeme zde víc jak 2500 náhrobků, ten nejstarší pochází z roku 1631. V 80. letech 20. století se uvažovalo o likvidaci hřbitova, ale skupině místních nadšenců se podařilo památku zachránit a obnovit.
www.visittrebic.eu
GPS: 49°13'13.002"N, 15°52'47.123"E

TŘEBÍČ

Katastrální výměra:	57,59 km²
Počet obyvatel:	36 305 (k 1. 1. 2018)
GPS:	49°12'56.374"N, 15°52'51.351"E

Karlovo nám. 47 (Národní dům)
674 01 Třebíč
Tel.: 568 610 021
info@mkstrebic.cz
www.visittrebic.eu

Další zajímavé weby: *www.trebic.cz, www.mkstrebic.cz, unesco.kr-vysocina.cz*

***Síťová klenba** hlavní lodi **baziliky sv. Prokopa** vznikla až v době baroka. Původní klenba byla poškozena během **obléhání Třebíče** v roce 1468. Na svém místě vydržela do roku 1679, kdy ji nahradila barokní klenba. Románsko–gotický kostel tak byl obohacen ještě o prvky baroka. Práce tehdy vedl architekt **František Maxmilian Kaňka** (1674–1766). Zajímavostí je, že prapůvodně měla být klenba kostela **kopulová a osmidílná**, ale během stavby byl projekt změněn a bylo přistoupeno k šestidílné **žebrové klenbě s pasy**.*

Jáchymov

HORNICKÝ REGION ERZGEBIRGE/KRUŠNOHOŘÍ

(rok zápisu 2019)

Po **43. zasedání UNESCO** v roce 2019 byla na Seznam světového dědictví UNESCO zapsána v pořadí již **14. česká památka** – historický krušnohorský hornický region. Byla zapsána pod oficiálním názvem Erzgebirge/Krušnohoří Mining Region (Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří).

Region je tvořen dohromady **22 lokalitami**, přičemž 5 z nich najdeme na našem území a zbývajících 17 v Sasku (SRN). Památky jsou rozděleny do **pěti kategorií**:

- *doklady o těžbě a zpracování nerostných surovin*
- *montánní infrastruktura*
- *řemeslná a průmyslová výroba související s těžbou a jejími důsledky*
- *horní města a jejich sociální a administrativní struktura*
- *místa zvláštního významu pro montánní (hornické) vědy*

Víte, že…

*Ve stříbrných dolech byl od počátku nacházen **černý nerost**, vždy signalizující konec stříbrné žíly. I proto začali horníci nazývat tento nerost přinášející smůlu **smolincem**. A protože neobsahoval stříbro, byl vyhazován jako nepotřebný na haldy. Po čase se však ukázalo, že smolinec není tak zcela bez významu…*

Roku 1789 byl ve smolinci objeven nový prvek – **uran**. Ten se začal v 19. století využívat k výrobě barev a cíleně těžit. Postupně vyšly najevo léčebné účinky dalšího prvku získaného z jáchymovského smolince, radia (1898, **Marie Curie-Skłodowska**). A tak zde vznikly v roce 1906 první **radonové lázně** na světě. Dodnes jsou zaměřeny na léčbu chorob pohybového ústrojí. Kuriózní je, že k získání 1 g radia bylo potřeba 10 tun(!) smolince. Cena radia byla tak vysoká, že dolům v Jáchymově stačilo k prosperitě vyrobit pouhé 2 g tohoto prvku ročně.

Výzkumy fyziků v 30. letech 20. století ukázaly, že uran může být **zdrojem obrovské energie**. A nejen pro mírové účely. Uran se tak stal strategickou surovinou, což se promítlo do osudu Jáchymova i celé oblasti. Po II. světové válce se o jáchymovské doly začal okamžitě zajímat Sovětský svaz i Spojené státy americké. Ačkoli USA za možnost těžit u nás uran nabídly náhradu v takřka astronomické výši, Československo bylo nuceno přistoupit na požadavky SSSR – už v červenci roku 1945 se začalo s průzkumy a brzy byla zahájena **těžba**. K té se pochopitelně nedostávalo pracovníků, a tak byli do dolů nasazováni nejprve němečtí váleční zajatci. Ti však byli od roku 1949 vraceni do Německa, a tak začali být na práci v těžkých podmínkách a při nebezpečné těžbě a zpracování radioaktivního uranu využíváni i „naši" vězni. Vedle vězňů odsouzených za kriminální delikty i vězni tzv. političtí. Vedle dolů byly zřizovány tábory nucených prací s otřesnými podmínkami. Právem lze mluvit o „**Jáchymovském pekle**". Vše bylo podřízeno jedinému – rychle vytěžit co největší množství uranové rudy pro sovětský vojenský průmysl. Hornické památky na Jáchymovsku tak dnes připomínají nejen slavnou hornickou minulost města a okolí, počínající již v 16. století, ale i toto poměrně nedávné a ostudné období našich dějin.

PAMÁTKY NA ČESKÉM ÚZEMÍ:

Hornická krajina Jáchymov

Tvoří ji historické centrum Jáchymova, jež je městskou památkovou zónou, a další památky těžby stříbra ve zdejším důlním revíru. Ta zde probíhala od 16. do 20. století. Samotné město Jáchymov bylo **založeno v roce 1516** a brzy se stalo významným centrem těžby stříbra nejen v Krušných horách, ale v celé Evropě. Jáchymov jednak vzkvétal a bohatl, ale zároveň i sám přispěl k obohacení **nauky o hornictví a hutnictví**. Zasloužil se o to Georgius Agricola (1494–1555), v letech 1527 až 1530 městský lékař v Jáchymově, který sepsal několik obsáhlých děl, jež se stala na dlouhou dobu zásadním zdrojem znalostí v oboru dobývání a zpracování rud.

Navštívit můžete:
Horní město Jáchymov
Odvaly a pinky na žíle Schweizer
Eliášské údolí
Turecký vrch (Šance)
Muzeum Královská mincovna
Štolu č. 1
Expozici knihovny latinské školy

Vlčí jáma na Blatenském vrchu – cínový důl z 16. století

Hornická krajina Abertamy – Horní Blatná – Boží Dar

Rozsáhlá oblast, jejíž krajina je formována četnými montánními památkami dokládajícími těžbu železa a cínu v období od 16. do 20. století. Unikátní jsou tzv. sejpy, což jsou dobře patrné „kopečky" vzniklé nasypanou hlušinou při rýžování cínovce, a to i v nejvyšších polohách Krušných hor. Pozoruhodný je bezmála 13 km dlouhý Blatenský vodní příkop, unikátní báňské vodohospodářské dílo sloužící jako přivaděč vody pro blatenský rudní revír – pro doly, rýžoviště a úpravny rud.

Navštívit můžete:
Horní město Horní Blatná s muzeem
Blatenský vrch
Důl Mauritius v cínovém revíru Hřebečná
Železorudný a cínový revír Bludná
Štolu Johannes v rudním revíru Zlatý Kopec – Kaff
Rudní revír Zlatý Kopec – Hrazený potok
Sejpy u Božího Daru
Blatenský vodní příkop
Klínovec (1 244 m n. m.)

Víte, že…

***Štolu Starý Martin** v Krupce si můžete prohlédnout v rámci **exkurze**. Prohlídka trvá 45 minut, projdete při ní trasu dlouhou 1 000 m a spatříte zde ukázky ražení důlních děl, způsoby výdřevy, sbírku historických artefaktů, výstavu minerálů a také tzv. Pramen štěstí i krápníkovou výzdobu*

Rudá věž smrti (Vykmanov)

Sedmipatrová stavba v bývalém komunistickém táboře nucených prací Vykmanov II u Ostrova, která fungovala jako třídírna uranu. Vězni zde v mračnech radioaktivního prachu bez byť i jen minimálních ochranných pomůcek pěchovali uran do speciálních sudů určených k transportu tohoto strategického materiálu do tehdejšího SSSR. Tyto nelidské podmínky řada vězňů pracujících v tomto provoze (ale i dalších osob v táboře) nepřežila. Kvůli tomu (a také pro červenou barvu neomítnutých cihel) získala stavba své ponuré označení. V roce 2008 byla Rudá věž smrti prohlášena národní kulturní památkou.

www.montanregion.cz

Hornická krajina Měděnik

Výrazný vrch Měděnik se vyznačuje dobře patrnými pozůstatky těžby železných, měděných a částečně stříbrných rud, která zde probíhala od 15. do 19. století. Na úpatí vrchu leží město Měděnec založené roku 1520. Koncentrace hornických děl je zde mimořádně vysoká – spatříme tu jak „nenápadné" povrchové dobývky, tak i „klasické" doly se šachtami a štolami. Těch zde můžeme napočítat na osmdesát, veřejnosti jsou přístupné štoly Panny Marie Pomocné a Země zaslíbená.

Štola Země zaslíbená

Vrch Měděnik

Krupka

Velká pinka (propadlina) na Komáří hůrce

Hornická krajina Krupka

V Krušných horách se těžil i cín, a to už od 13. století. Revírem s nejdelší historií těžby této rudy je horní město Krupka. Získané zkušenosti s těžbou cínu se díky těžařům z Krupky rozšířily prakticky do celé střední Evropy. Největší množství památek těžby cínu v okolí Krupky nabízí těžební revír Steinkochen, další důlní památky uvidíte v revírech Komáří hůrka a Knötel. Jedním z nejvýznamnějších důlních děl krupeckého revíru je štola Starý Martin s bohatou cínovou žílou Lukáš, v níž se dolovalo od 14. století až do doby po 2. světové válce.

***Památky v okolí**:*
Komáří hůrka

KRAJINA PRO CHOV A VÝCVIK CEREMONIÁLNÍCH KOČÁROVÝCH KONÍ KLADRUBY NAD LABEM

(rok zápisu 2019)
www.nhkladruby.cz

Již druhou památkou Pardubického kraje zapsanou na seznam UNESCO se stal **hřebčín v Kladrubech s okolní kulturní krajinou**. Ta má rozlohu 1 310 ha, je tvořena převážně loukami a pastvinami, z jihu je ohraničena řekou Labem a ze severu pásem lesů. Výjimečnost tohoto krajinářského celku spočívá v tom, že je dnes jedinou dochovanou a zároveň svému účelu stále sloužící krajinou na světě. Tím účelem je chov, šlechtění a výcvik tažného plemene koní. Hřebčín stále slouží k chovu starokladrubského koně, nejstaršího původního českého plemene chovaného nepřetržitě více než 400 let. Tito mohutní koně, kteří mají evidované předky až v polovině 18. století, byli cíleně vyšlechtěni k ceremoniálním účelům – jako **kočároví koně** pro císařský dvůr. Jde zřejmě o jediné dochované plemeno speciálně šlechtěné k těmto účelům.

Na seznamu "čekatelů" (tedy na indikativním seznamu) figuroval hřebčín s okolní krajinou od roku 2007.

Dvorní hřebčín v Kladrubech nad Labem založil císař **Rudolf II.** dekretem vydaným 6. března **1579**. Kočároví koně byli dodáváni nejprve (za panování Rudolfa II.) do dvorní stáje do Prahy, později (od časů panování Rudolfova mladšího bratra Matyáše) i na **císařský dvůr ve Vídni**. V roce 1722 byla zahájena barokní přestavba hřebčína. Bohužel roku 1757 stihl hřebčín požár, při němž vzaly za své plemenářské záznamy, koně se podařilo včas zachránit. Roku 1824 bylo započato s úpravami krajiny kolem hřebčína, od roku 1875 je krajina uměle zavlažována prostřednictvím Kladrubského náhonu. Po roce 1918, kdy hřebčín přešel pod státní správu, měl chov starokladrubských koní "namále" – jako vše, co bylo nějak spjato s Habsburky, měl být zlikvidován. Což se téměř podařilo, stav koní byl radikálně snížen, nicméně chov byl nakonec zachován – mj. i pro ceremoniální účely nové Československé republiky.

Víte, že…

*Na císařském dvoře sloužili starokladrubští koně barvy **bílé** a **vraná**, vraníci byli využíváni i církevními hodnostáři. Toto teplokrevné plemeno má své uplatnění i dnes v "civilním" životě – díky jeho klidné a vyrovnané povaze jej využívá **jízdní policie** a lze jej často spatřit při soutěžích spřežení a také se výborně hodí pro hipoterapii a rekreační ježdění. Nicméně – v současné době slouží starokladrubští bělouši ve službách **dánského královského dvora** – v Kodani je v původních historických stájích v paláci Christianborg ustájeno třináct pečlivě vybraných starokladrubských bílých koní. Účel, k němuž je toto plemeno chováno již déle než 400 let, je tak naplněn i dnes. Od roku 2004 sedlá osm starokladrubských koní i **švédská královská jezdecká garda** – a sice trumpetisté. Vedle shirského koně (na kterém jezdí bubeníci) je tak u královské gardy ve Stockholmu jediným nepůvodním plemenem.*

Popis plemene (*převzato ze stránek www.nhkladruby.cz*): Typickým znakem starokladrubských koní je klabonosá (konvexní) hlava s výrazným velkým živým okem, vysoko nasazený mohutný klenutý krk s méně znatelným kohoutkem, široký a hluboký hrudník, mohutná široká záď, dobrý kostnatý fundament, strmější lopatka umožňující typický pohyb – elastické, kadencované a prostorné chody s vysokou akcí hrudních končetin v klusu.

Seznam světového kulturního dědictví ***UNESCO*** *zahrnuje nejen památky hmotného charakteru, ale také nejrůznější* ***tradice a kulturní projevy****. Ty se označují jako tzv.* ***nehmotné dědictví UNESCO****. Česká republika se může pochlubit pěti zápisy v tomto seznamu: slovácký tanec verbuňk, vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku, sokolnictví, lidová slavnost jízda králů a loutkářství.*

Verbuňk tančí výhradně muži

VERBUŇK

(rok zápisu 2005)
www.nulk.cz

Slovácký verbuňk je **mužský skočný tanec** rozšířený a provozovaný pouze **na Slovácku**, a to v šesti oblastech, podle nichž se jednotlivá provedení tance mírně liší. Tančí jej výhradně muži za doprovodu **cimbálové** nebo **dechové hudby**. Verbuňk je **tancem improvizovaným**, ale má některá pevně daná pravidla, např. to, že se skládá ze tří částí. První z nich je tzv. **předzpěv**, při němž tanečník sám zazpívá některou verbuňkovou píseň. Poté následuje **pomalá taneční část**, během které tanečník za doprovodu kapely tančí s rukama nad hlavou a provádí nejrůznější taneční prvky a figury – výskoky, podřepy, srážení pat, podupy, potlesky rukama aj. Na závěr přichází **rychlá taneční část**, kdy tempo hudebního doprovodu i tance gradují a množství předváděných tanečních prvků narůstá.

Verbuňk se téměř vždy tančí hromadně, přesto ale každý z tanečníků tančí „sám za sebe" a jím předváděné taneční prvky jsou vždy individuální.

Tanec vznikl zřejmě v **první polovině 18. století**, jeho název pochází z německého slova Werbung, jež znamená v překladu najímání, ucházení se. Tradice souvisí s náborem do vojenské služby, jenž byl do roku 1781 provázen účastí profesionálních vojenských tanečníků. O **spojitosti tance s vojenskou službou** svědčí i obsah textů mnoha verbuňkových písní.

SOKOLNICTVÍ

(rok zápisu 2010)
www.sokolnictvi.net

V ČR působí v současnosti na 500 sokolníků

Tento specifický, ale tradiční **způsob lovu za využití vycvičených dravců** vznikl zřejmě již v druhém tisíciletí před naším letopočtem na **Blízkém východě**. K lovu byli cvičeni a využíváni zejména **sokoli**, **jestřábi** a **orli**. Umění sokolnictví se postupně rozšiřovalo do dalších zemí, až někdy v 5. století proniklo i na naše území. Největšího rozmachu tento způsob lovu dosáhl ve středověku, postupně však jeho význam zase upadal, až v 19. století téměř zanikl.

Nový rozkvět zažívá sokolnictví přibližně **od poloviny 20. století** a to hlavně v souvislosti s **ochranou letišť** před hejny ptáků. Ti totiž mohou po střetu s lopatkami turbín moderních proudových leteckých motorů snadno zapříčinit jejich zničení a způsobit letecké neštěstí.

Kromě svého hospodářského významu je sokolnictví i **činností sportovní**.

Sokolníci, kterých v současnosti působí v České republice okolo 500, navíc významně napomáhají k **ochraně přírody** – množením v zajetí často zachraňují **nejohroženější druhy dravců**.

Mimo České republiky je sokolnictví zapsáno na seznamu UNESCO ještě **v jedenácti dalších zemích světa**, mj. ve Francii, v Mongolsku, Spojených arabských emirátech a dalších.

Sokol stěhovavý (Falco Peregrinus)

Obchůzky se dodnes konají v téměř nezměněné podobě jako před staletími

VESNICKÉ MASOPUSTNÍ OBCHŮZKY A MASKY NA HLINECKU

(rok zápisu 2010)
www.vesely-kopec.eu

V několika **východočeských obcích** (Vortová, Hamry, Studnice, Blatno) v oblasti Hlinecka se dodnes dochovala tradice **masopustních průvodů**, konaných v téměř nezměněné podobě jako v dávných dobách. Původ této lidové slavnosti, jež měla zajistit zdraví, plodnost, úrodu, a uvítat přicházející jaro, sahá až do **předkřesťanských dob**. Novodobá tradice obchůzek je pak doložena v první polovině 19. století.

Během masopustu, konaného **obvykle v únoru o víkendu před popeleční středou**, obchází stejně jako před staletími **průvod masek** vesnicemi. „Mluvčí" průvodu, zvaný laufr, přitom vždy žádá o povolení obec i majitele jednotlivých stavení. Během zastávek účastníci průvodu zpívají a konzumují nezbytné pohoštění. Podle dávných a ustálených pravidel kráčí vždy v průvodu **kobyla**, procesí uzavírá **ras**. Dalšími postavami jsou také **turci**, **ženuška**, **kominíci**, **slamění**, a další.

Masopustní obchůzku zakončuje zvláštní rituál poražení a následného **zmrtvýchvstání kobyly**, jenž je symbolem přicházejícího jara.

Masopustní obchůzka ve Vortové

Příběh značky

TY PRAVÉ OVOCNÉ DESTILÁTY UŽ OD ROKU 1894

Společnost RUDOLF JELÍNEK se zabývá výrobou alkoholických nápojů, zejména ovocných destilátů. Tradice výroby ovocných pálenek ve Vizovicích sahá až do roku 1585. Samotná likérka vznikla na konci předminulého století, v roce 1894. Vlajkovou lodí je slivovice, kterou vyrábí v několika variantách. V portfoliu najdete i značkové destiláty jako hruškovice, meruňkovice, třešňovice nebo jablkovice. Její výrobky jsou známy ve všech koutech České republiky a také ve světě.

RUDOLF JELÍNEK a.s.
Razov 472, 763 12 Vizovice
rjelinek@rjelinek.cz
www.rjelinek.cz

Sady
Pečlivý výběr ovoce a následné zpracování surovin tradičními postupy na moderních zařízeních, to je základní filozofie společnosti. Proto bylo zcela přirozené, že v roce 2003 navázala na sadařskou tradici svých předchůdců a opět začala využívat ideálních podmínek pro pěstování švestkových stromů, které na Vizovicku panují.

Nová expozice slivovice v centru Prahy
MUZEUM SLIVOVICE R. JELÍNEK

Exkluzivní 5D zážitek s vůní slivovice
Nová interaktivní expozice poskytne nezapomenutelný zážitek ze světa výroby ovocných pálenek. Odhalíte příběh českého národního nápoje, slivovice. Těšit se můžete na zajímavé projekce, reálné exponáty, exkluzivní 5D zážitek s virtuální realitou, i na ochutnávku produktů R. JELÍNEK.
U Lužického semináře 116, Praha 1
www.muzeumslivovice.cz

JÍZDA KRÁLŮ

(rok zápisu 2011)
www.jizdakralu.cz

Tato stará **lidová veselice** se v minulosti odehrávala na mnoha místech dnešní České republiky, ale do současnosti se dochovala pouze ve dvou moravských regionech – na **Slovácku** a na **Hané**. Je spojována s křesťanským svatodušním svátkem (**svátek letnic** slavený padesát dnů po Velikonocích). Proč tato tradice vznikla, není přesně známo, ale předpokládá se souvislost s velikonočními průvody majícími zajistit dostatek úrody na polích. Možný je i původ v dávných královských ceremoniích.

Nejpopulárnější z jízd králů se odehrává **ve Vlčnově**, kde má i nejdelší, více než 200letou tradici (koná se minimálně od roku 1808). Dalšími místy, kde se tento zvyk dosud udržuje, jsou **Hluk**, **Kunovice** a **Skoronice**.

Slavnost vyniká především nesmírně bohatými a krásnými **lidovými kroji**. Průvod jízdy tvoří **legrúti** (odvedenci) na koních, doprovázející krále. Ozdobeni jsou i koně – pentlemi, květinami a červenými šátky.

Krále představuje vždy malý chlapec, který jede na bílém koni a je přestrojen **v ženském šatu**. Tvář má zakrytou pentlemi a v ústech drží růži coby symbol mlčenlivosti.

Víte, že…

*Původ tradice, kdy je král převlečen za ženu a v ústech drží růži, vysvětlují etnografové odkazem ke „slavnému útěku" uherského **krále Matyáše Korvína** po porážce **Jiřím z Poděbrad** roku 1469. Legenda totiž říká, že **Matyáš se při svém úprku převlékl za ženu**, tvář si zamaskoval pentlemi, a aby se neprozradil mluvením, vložil si do úst růži.*

Krále představuje malý chlapec v ženském přestrojení jedoucí na bílém koni

Spejbl a Hurvínek (Muzeum loutek, náměstí Republiky čp. 23, Plzeň)

LOUTKÁŘSTVÍ

(rok zápisu 2016)

Loutkářství, považované za lidové interpretační umění, je v našich zemích významným kulturním i společenským fenoménem, jehož tradice spadá až **do poloviny 18. století**. Tehdy v Čechách působili kočovní (a česky hrající) marionetáři, kteří šířili český jazyk a tím sehráli významnou roli v českém národním obrození. Nejstarším písemně doloženým českým loutkářem byl jistý **Jan Jiří Brát** ze Studnice u Náchoda. Od poloviny 19. století se loutkové divadlo dále masově rozvíjelo ve dvou směrech: jednak jako divadlo lidové a také jako divadlo profesionální. V dnešní době působí v České republice 9 profesionálních loutkových souborů, asi 100 nezávislých skupin a na 300 divadel amatérských. V dvacátých a třicátých letech dvacátého století bylo u nás nejvíce

loutkových divadel v celé Evropě. Mnohé soubory, založené počátkem zmiňovaného století, existují dodnes (**Kacafírek Chrudim, Říše loutek Praha, Divadlo S+H**). Loutkářství je rovněž přirozeně spjato i s **výtvarným uměním** (profesionálním i lidovým), jako je řezba, omalování, kostýmování loutek či malba dekorací.

MODROTISK

(rok zápisu 2018)

V roce 2018 přibyla na Seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO již šestá česká "položka" – tiskařská technika **zdobení textilu** nazývaná modrotisk. Nejde však výhradně o českou "specialitu" – o zápis požádalo v součinnosti s námi také Slovensko, Maďarsko, Rakousko a Německo. Tato metoda, užívaná zejména k dekoraci krojů na Moravě, existuje prokazatelně již od 18. století a jde tak o jeden z nejstarších způsobů potiskování lněných resp. bavlněných látek vůbec. Technicky se jedná o tzv. **reservážní tisk** (případně malbu), kdy se na plátno nanese tiskařská reserva neboli Pap, načež je celá textilie obarvena modrou barvou Indigo. V místech aplikace reservy se však barva k vláknům nedostane a tato místa zůstanou neobarvená. Na závěr je v kyselé lázni reserva odstraněna a na plátně vystoupí požadovaný motiv.

Dodnes fungují v České republice dvě **tradiční modrotiskové dílny** – ve Strážnici a v Olešnici. Tyto dílny stále využívají původní dřevěné ruční formy staré více než 200 let.

© Dagmar Knetová

Víte, že…

*Proslulý **bruselský čurající chlapeček** si v roce 2020 vyzkoušel také český obleček. Zajímavá je kombinace moderního střihu s tradičním **modrotiskem**. Obleček s pořadovým číslem 1 053 připomněl výročí vzniku československého státu.*

TRADITIONAL CZECH BEADS

Příběh značky

PRECIOSA TRADITIONAL CZECH BEADS™

Jen málo věcí, jež nás denně obklopují a provázejí, má tak bohatou a fascinující historii jako skleněné perličky. Historie těch českých sahá hluboko do 16. století.

*Společnost **Preciosa Ornela** je součástí Preciosa Group. Patří mezi nejvýznamnější světové výrobce širokého sortimentu českých sklářských výrobků od skleněných tyčí a tyčinek, technického, užitkového a dekorativního skla po všechny druhy **skleněných perliček a perlí**. Ty vyváží do více než 80 zemí na 5 kontinentech, kde se uplatňují nejen při výrobě bižuterie, ale zejména etnických produktů, tradičních suvenýrů, výšivek a oděvních aplikací či dekorativních výrobků.*

*České perličky hrdě nosí značku PRECIOSA Traditional Czech Beads™ zaručující špičkovou kvalitu a **nejširší sortiment barev, tvarů a velikostí**. Ročně jich vyrobí kolem 4 tisíc tun. Zákazníci si mohou vybírat ze škály 16 460 barevných variant s možností aplikace 2078 listrů a dalších povrchových úprav.*

*Mezi více jak 120 tvary je stále nejoblíbenější **rokajl**, který kraluje po celém světě již několik století. Typickým příkladem je tradiční výroba indonéských vyšívaných pantoflíčků, luxusní indické svatební krajky či ruských vyšívaných ikon.*

*Zatímco veškerý sortiment zahrnující skleněné tyče, tyčinky, technické sklo nese značku **PRECIOSA Traditional Czech Glass™**, dekorativní a užitkové sklo pak zákazníci znají pod značkou **Desná Since 1847®**.*

Víte, že…

*Skleněné **továrny** Preciosy Ornely se nacházejí na dvou místech v Jizerských horách – v městečku **Desná** se soustředí výroba technického skla a sklářských polotovarů, v malé obci **Zásada** probíhá barvení a finalizace výroby perliček.*

PRECIOSA ORNELA, a. s.
Zásada 317
468 25
www.preciosa-ornela.com

Mimořádně působivé území skalních měst Českého ráje doplňují významné památky, těžící ze strategické polohy na pískovcových skalách, které jim poskytly i hlavní stavební materiál. Hrubá Skála patří k nejnavštěvovanějším. Český ráj je zároveň uznaným geoparkem pod záštitou UNESCO.

NAVŠTIVTE PAMÁTKY

UNESCO

JE NÁS VÍC!

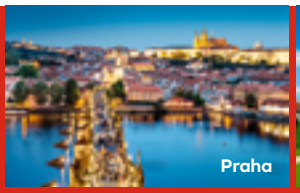
Praha

Telč

Český Krumlov

Brno

Lednicko-valtický areál

Kutná Hora

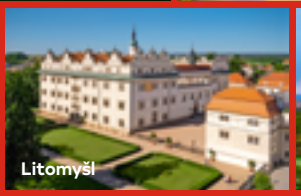
Litomyšl

Kroměříž

Holašovice

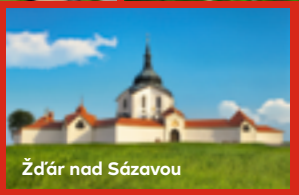
Žďár nad Sázavou

Olomouc

Třebíč

Kladruby nad Labem

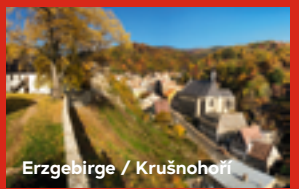
Erzgebirge / Krušnohoří

ČESKÉ DĚDICTVÍ UNESCO

Staňte se členem klubu UNES&CO.
a zúčastněte se nekonečné soutěže!
www.unesco-czech.cz

ŠKODA MUZEUM

Navštivte **ŠKODA Muzeum v Mladé Boleslavi, jen 60 km od Prahy** a seznamte se s fascinující historií značky ŠKODA sahající až do roku 1895.

Muzeum je možné navštívit individuálně bez průvodce kdykoliv v rámci otevírací doby. Prohlídku s průvodcem je třeba rezervovat online na muzeum.skoda-auto.cz/prohlídky.

Otevírací doba: pondělí–neděle od 9:00 do 17:00

RODNÝ DŮM FERDINANDA PORSCHEHO

Zveme vás do Liberce – Vratislavic nad Nisou, 100 km od Prahy, **na prohlídku domu, ve kterém se v roce 1875 narodil Ferdinand Porsche**, automobilový konstruktér a tvůrce vozu Volkswagen.

Otevírací doba bez objednání: pátek–neděle od 9.00 do 17.00
Ve dnech pondělí–čtvrtek je návštěva možná po předchozí domluvě na tel. 326 831 134.

Využijte kombinovaného vstupného do ŠKODA Muzea a Rodného domu v ceně 100/50 Kč.

muzeum.skoda-auto.cz, rodnydumporsche.cz

FERDINAND PORSCHE
RODNÝ DŮM | BIRTH HOUSE | GEBURTSHAUS

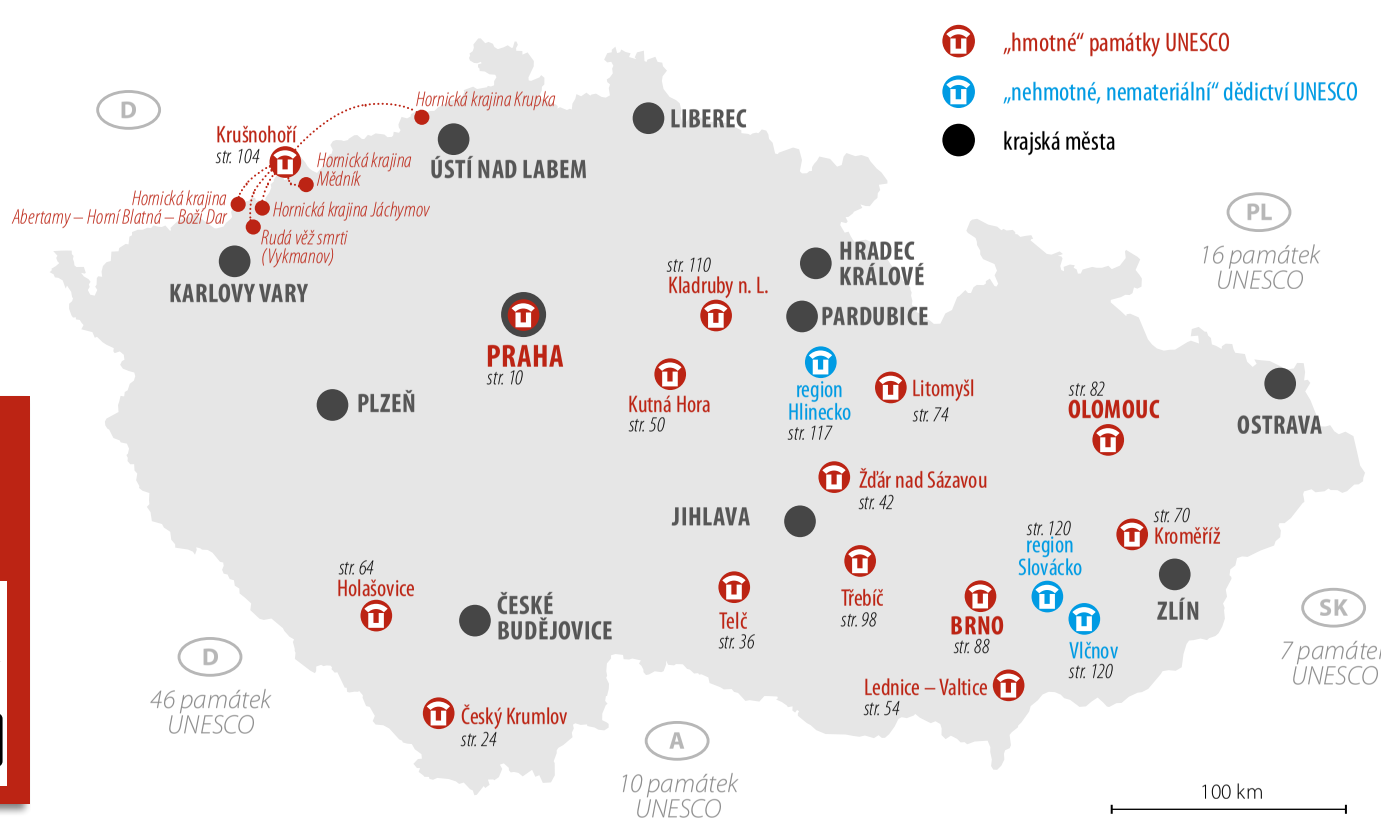

© Vydavatelství MCU
www.mcumedia.cz
Vyrobeno v Česku

9 788073 392109